

Heini Ahtiainen

TANGO, HUMPPA JA CHA CHA VUONNA 2012
Kolmen tanssilajin asema Suomessa

TANGO, HUMPPA JA CHA CHA VUONNA 2012

Kolmen tanssilajin asema Suomessa

Heini Ahtiainen
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Tanssinopettaja / seurataanssin ko
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Tanssinopettajan koulutusohjelma, seurataanssi

Tekijä: Heini Ahtiainen

Opinnäytetyön nimi: Tango, humppa ja cha cha vuonna 2012. Kolmen tanssilajin asema Suomessa

Työn ohjaajat: Liisa Kontturi-Paasikko, Petri Hoppu

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: kevät 2013

Sivumäärä: 42 sivua + 15 liitesivua

Tango, humppa ja cha cha vuonna 2012, muotoutui opinnäytetyön tutkimusaiheeksi omasta kiinnostuksestani kyseisiä lajeja kohtaan. Ensin ajatuksena oli vertailla lajien nykytyylejä vuosikymmenten 1950 ja 1960 väliillä, mutta tällöin opinnäytetyöstä olisi tullut liian laaja. Aiheen supistaminen nykyhetkeen oli näin jälkepäin ajateltuna tarpeeksi mielenkiintoinen ja antoisa.

Opinnäytetyössäni selvitin tangon, humpan ja cha chan suosiota Suomessa tanssijoiden ja muusikoiden keskuudessa. Halusin tutkia, millaisina lajit tällä hetkellä nähdään ja millaisilla tyyliillä lajeja tanssitaan. Lisäksi halusin selvittää tarkemmin tangon tanssitavan eroamista foksien tyylistä, humpan erilaisia tanssityylejä ja cha chan chassé-askleen sijoittumista musiikin rytmitykseen.

Keräsin opinnäytetyöni aineiston kahdella eri kyselylomakkeella, joista toinen oli suunnattu muusikoille ja toinen tanssijoille. Kyselyyn vastanneiden perusteella tangon tanssiminen poikkesi foksien tanssimisestä tanssiasennon syventymisen ja askeldynamiikan vaihdon tuomien muutosten kautta. Muun muassa ohiaskeleita, askelrytmitysten vaihteluita ja taivutuksia käytettiin enemmän tangossa kuin foksissa. Humppaa pidettiin perinteisenä ja ainutlaatuisena lajina, vaikka sitä tanssitaan lavoilla monella eri tyyliillä: hyppyhumppana, kuvio- ja kävelyhumppana sekä buggina. Humpan tyyliä ei näe tanssittavan puhtaimmillaan kovinkaan helposti, sillä suurin osa vastaajista sekoitti montaa yllämainittua tyyliä humppamusiikin soidessa. Cha cha oli tanssilajeista vähiten suosittu, mahdollisesti lajin vierauden vuoksi. Tanssilajin sisällä hajontaa aiheutti chassé-askleen sijoittuminen musiikkiin. Chassé-askleen sijoittuminen musiikin iskuille 4 & 1 on suosituin, rytmitys 3 & 4 on vahvalla toisella sijalla.

Asiasanat:

Lavatanssit, tango, humppa, cha cha, tanssityylit, chassé-askel

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Bachelor of Arts in Dance, option of Social Dancing teacher

Author: Heini Ahtiainen

Title of thesis: Tango, humppa and cha cha in 2012. Status of these three dance styles in Finland

Supervisors: Liisa Kontturi-Paasikko, Petri Hoppu

Term and year when the thesis was submitted: spring 2013

Number of pages: 42 pages + 15

Tango, humppa and cha cha became to the subject of my thesis because of my own interest. At first I wanted to compare 1950's and 1960's dancing styles to today's tango, humppa and cha cha styles. However, the original scope of the study was too wide, so I had to narrow it down. It turned out to be the right decision to concentrate on how these styles are danced in Finland today.

In this thesis, I analyzed popularity of tango, humppa and cha cha among dancers and musicians. I wanted to know how people feel and dance those dance styles today. In addition, I wanted to compare what are the differences between tango and foxtrot. Also, I wanted to know how people dance humppa and how they take the chassé-step in cha cha.

I sent a questionnaire to dancers and musicians to collect material for this study. I found out that because people dance tango closer to each other than in foxtrot, their stepping is more dynamic. Also, more steps are taken outside partner in tango than in foxtrot. Tango is also danced with variations of rhythm. Dancers thought that humppa is a traditional and unique Finnish dance even though people dance humppa in many different styles. People mix various styles of humppa and bugg to create modern humppa styles. Cha cha was less popular than tango and humppa. Maybe it's a little bit strange or difficult dance style for Finnish people. In cha cha dancers are taking chassé-steps in different beats. Making chassé-step in beats 4 & 1 was the most popular.

Keywords:

Social dancing, tango, humppa, cha cha, dancestyles, chassé-step

ESIPUHE

Kiitän Oulun seudun ammattikorkeakoulun opettajaani ja ohjaajaani Liisa Kontturi-Paasikkoa tuesta ja avusta, jota olen saanut aina tarvittaessa. Lisäksi kiitän toista ohjaajaani Petri Hoppua korvaamattomista vinkeistä.

Olen kiitollinen ja otettu siitä, miten moni vastasi kyselyyni ja miten erilaisia näkökulmia vastauksista löytyi. On hienoa lukea, että tanssinharrastamisen intoa löytyy ympäri Suomea ja tansseissa jaksetaan käydä pitkienkin matkojen päässä. Valtavat kiitokset jo nyt kaikille vastaajille, niin tanssijoille kuin muusikoillekin, jotka mahdollistitte tämän opinnäytetyön teon. Toivottavasti opinnäytetyöni luo mielenkiintoisia lukuhetkiä, ja tulokset laittavat pohtimaan kyseisiä tanssilajeja vielä syvemmin oman tanssin parissa.

Lisäksi kiitän sisartani Hannea, joka on kiireidenkin keskellä auttanut niin puhelimitse kuin sähköpostitse. Ilman apuasi olisin vielä Johdanto-luvussa miettimässä, mihin suuntaan lähteä.

Oulussa 25.3.2013

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
1.1 Tutkimusongelma	8
1.2 Tutkimusmenetelmät.....	9
2 LAVATANSSIT HUOMION KESKIPISTEENÄ	12
2.1 Lavatanssien ydin	12
2.2 Viejät ja seuraajat	13
2.3 Lavatanssien perinteet.....	14
3 TUTKITTAVAT LAJIT	16
3.1 Tango.....	16
3.2 Humppa	19
3.3 Cha cha	21
4 TANSSILAJIT KYSELYSSÄ.....	24
4.1 Tangon tunnelmaa	25
4.1.1 Orkesterien näkemys tangosta.....	25
4.1.2 Tango tanssijoiden keskuudessa.....	26
4.1.3 Tangon ja foksen ero.....	27
4.2 Humpan pyörteissä	28
4.2.1 Humppa soittajille.....	28
4.2.2 Humpan tyylit.....	29
4.2.3 Tanssijoiden humppa.....	30
4.3 "Askel-Askel-cha-a-ssé"	33
4.3.1 Cha cha muusikoille	33
4.3.2 Cha chan rytmityksen haasteellisuudesta	34
4.3.3 Rytmitysten analysointi Suomen sisällä	36
5 PÄÄTELMÄT	38
6 POHDINTA	40
LÄHTEET	41
LIITTEET	43

1 JOHDANTO

Kun mies saa viedä askeleita ja kuvioita vapaasti ja nainen saa koristella tanssiaan miehen käsi-
varsilla, muodostuu suuri määrä erilaisia tyyliä tanssia. Voisi sanoa, että tanssityylejä ja -tapoja
on yhtä paljon kuin tanssijoitakin. Löytyisikö tyylien takana kuitenkin joitain yhteisiä piirteitä tanssi-
joiden välillä?

Opinnäytetyössäni selvitän tangon, humpan ja cha chan tällä hetkellä vallitsevia yhteisiä piirteitä
ja tanssitapoja. Tangolla ja humpalla on pitkä historia suomalaisten keskuudessa, kun taas latina-
laistanssi cha cha on erilainen näiden perinteikkäiden lajien rinnalla. Lisäksi tietyin väliajoin Suo-
messä vaihtelee erilaisten tanssilajien innostus, sillä uusiakin lajeja virtaa maailmalta. Tällä het-
kellä R'n'B- ja hiphop-musiikkiin tanssittava paritanssi west coast swing on innostanut suuren
osan tanssikansasta, ja kursseilla käydään ympäri Suomen. Uusien lajien tulo ja tanssilajien tren-
divirtaukset ovat syitä, joiden vuoksi opinnäytetyöni aihe on erittäin ajankohtainen. Pysyvätkö pe-
rinteiset lajit vallassa, vai jättävätkö uudet lajit vanhemmat jalkoihinsa?

Opinnäytetyöni alussa tarkastelen lyhyesti tangon, humpan ja cha chan historiaa. Lajien historial-
lisista taustoista on voinut jäädä piirteitä jopa tähän päivään saakka. Toisaalta tanssilajien alku-
taipaleelta laji on voinut muuttua ajan myötä ja ensimmäiset lajiominaisuudet kulua pois. Kuiten-
kin jokaisen lajin alkutaipaleella on ollut varmasti suuri merkitys lajin tulevaisuudelle. Histo-
riaosuuden jälkeen esittelen kyselyyn vastanneet orkesterit ja muusikon, jotka vaikuttavat suoma-
laisen tanssimusiikin parissa.

Itse tutkimustyössäni analysoin kyselyiden (liite 1 & 2) pohjalta yhteneväisyyksiä ja eroja vastaaji-
en välillä. Jokaiseen kyselylomakkeen lajiin vastaaja on kertonut mielipiteensä muun muassa
seuraaviin kysymyksiin: Pitääkö vastaaja kyseisestä lajista, monta kertaa illassa lajia tulee tans-
sittua, vaihtelee tanssityyli eri parien välillä? Lisäksi haluan selvittää vastauksia seuraaviin ky-
symyksiin, kuten: Onko tanssijoiden mielestä tangolla ja foksilla eroa, millä tavoin humpkaa tans-
sitaan ja mihin musiikin iskuille cha chan chassé-askel sijoittuu? Tanssijoille suunnatun kyselyn
pohjalta yritän hakea vastauksia siihen, millaisia ovat kyseisten lajien nykytyyliin liittyvät valtavir-
tauksiset. Muusikoiden näkemys tanssirytmistä ja -lajeista avaa musiikillisen kannan ja antaa tie-

toa siitä, miten he tangon, humpan ja cha chan kokevat. Havainnoin lajien tilannetta lavatanssien pohjalta, joissa sekä muusikot että tanssijat ovat tiiviisti yhdessä ja tarvitsevat toistensa vuorovai-
kutusta.

1.1 Tutkimusongelma

Aktiivisena kesälavoilla kävijänä tahdoin laajentaa omaa ymmärrystäni tiettyjen tanssityylien kohdalla. Halusin keskittyä analysoimaan sitä, miten lavoilla tanssitaan tiettyjä tanssilajeja ja millaisina lajit nähdään. Valitsin tanssilajeiksi suomalaisten rakastaman tangon, perinteikkään humpan ja maailmalta Suomeen ajautuneen cha chan. Kaikissa lajeissa löytyy tanssikansaa miellyttäviä erilaisia tyylejä, jotka ovat myös herättäneet tanssilavoilla ja harrastajien keskuudessa keskustelua. Tangoa tanssitaan samalla tavoin kuin foksia, argentiinalaisena tangona tai sitkeämmällä ja joustottomalla askeleella, suomalaisena tangona. Perinteisen humppamusiikin soidessa tanssityylejä näkyy ”hyppyhumpasta” kävely-, nilkku- ja kuviohumppaan ja buggiin. Cha chan chassé-askeleen rytmityksen sijoittumisesta musiikin iskuille löytyy erilaisia näkemyksiä. Nämä kaikki lähtökohdat johtivat siihen, että valitsin opinnäytetyön aiheekseni tutkimustyön. Tässä tutkimustyössä vertailen näiden kolmen tanssilajin tämän hetkisiä tyylejä tekemäni kyselyn, omien havaintojeni ja lähdekirjallisuuden kautta.

Halusin selvittää, millaisia ovat kyseisten lajien nykytyyliin liittyvät valtavirtaukset. Voiko Suomen sisällä tehdä analysointia erilaisista opetustyyleistä? Onko tango edelleen voimakkaasti lavatansseissa kävijöiden suosiossa? Onko bugg tanssilajina jo syrjäyttänyt perinteisen humpan tanssijat? Mikä rytmitys cha chan chassé-askeleen sijoittumisesta musiikin iskuille on käytetyin?

Kyselyn avulla halusin myös tutkia vastaajien näkemyksiä ja mielipiteitä kyseisistä lajeista: tangoista, humpasta ja cha chasta. Tässä vaiheessa haluaisin jo sanoa, etten olettanut kaikkien nauttivan esimerkiksi humpan tanssimisesta. Jokaisella tanssijalla on varmasti omat mieleisensä lajit ja ne lajit, joita ei tee mieli tanssia. Voisimme kaikki tanssijat, varsinkin lavoilla kävijät, miettiä miten tärkeää on se, että minkään lajin tanssijoita ei alenneta tai tallota toisten alle. On tärkeää vaalia perinteitä ja saada lavatanssikulttuuri jatkumaan monipuolisena. Vaikka haluamme lisää tietoa uusista lajeista ja kehittää itseämme tanssijoina, voidaan välillä samaistua tanssijan kans-

sa, joka tanssii koko illan ajan eri tanssirytmien foksina. Tanssin ilo on tärkeää pitää mielessä tilanteessa kuin tilanteessa, ja siihen tulisi kiinnittää enemmän huomiota.

Kysyin muusikoilta ja tanssijoilta saman kysymyksen jokaisesta kyselyyn vastattavista tanssilajista, tangosta, humpasta ja cha chasta, miksi juuri kyseistä lajia tulisi tanssia. Toivoin, että jokainen vastaaja miettii syvemmin, mikä on lajin viehättävyys ja miksi kyseinen laji tulisi siirtyä tuleville sukupolville. Kysymyksenasettelun vajavaisuus on voinut tuottaa vastaajien kesken kriittisiä näkökulmia, mutta toivoin että sellaisiakin vastauksia löytyy, jossa oli pohdittu lajin olemusta, menneisyyttä ja tulevaisuutta.

1.2 Tutkimusmenetelmät

Työstin kesällä kyselylomakkeen tanssijoille ja muusikoille. Tanssijoiden kyselyn laitoin 1.8.2012 Internetiin jakoon Facebookin ”tanssipurukka”-yhteisöön, jossa oli kyselyn julkaisuhetkellä noin 1900 jäsentä ympäri Suomen. Kyselyn päättymishetkellä 16.8.2012 yhteisön jäsenmäärä oli kasvanut 200:lla henkilöllä. Muutama tanssinopettajakollega jakoi kyselylomakkeen linkkiäni omissa tanssikouluissaan ja -yhteisöissään eri puolella Suomea. Kyselyyn vastasi 721 henkilöä kahden viikon aikana, ilman suurempaa mainostusta julkaisupäivän jälkeen. Kyselyyn vastanneista 507 (n.70 %) oli naisia ja 214 (n.30 %) miehiä.

Kyselyn levittäminen ja vastausten saaminen tuottivat etukäteen jännitystä. Kyselyyn oli tarkoitus saada vastauksia eri-ikäisiltä tanssijoilta ja aktiivisilta lavatansseissa kävijöiltä ympäri Suomen, joten otin riskin laittaessani kyselylomakkeen Facebookin ”tanssipurukka”-yhteisöön. Onneksi lopputulos vastaajamäärän suhteen oli yli odotusten ja riskinotto kannatti.

Muusikoiden kyselylomakkeet ohjasin suoraan kyseisille orkestereille ja muusikoille. Muusikot ja tanssibändit oli tietoisesti valittuja kyselyä varten, ja vastaajiksi sain Hurman, Varjokuvan, Taika-kuun ja Lasse Paasikon. Arja Korisevalta en saanut vastauksia kyselyyni, mahdollisesti sähköpostiviesti oli jäänyt lukematta. Kaikki tanssiorkesterit olivat vastanneet kyselyyni yhdessä, joten vastaukset muodostuivat kokoonpanojen yhteisistä ajatuksista. Paasikon vastaus edustaa tanssimusiikin parissa vuosia työskennellen laajaa näkemystä.

Hurma on vuonna 2011 perustettu yhtye, joka soittaa nuorekasta iskelmä- ja tanssimusiikkia. Keikkoja tehdään noin 160 keikan vuosivauhdilla. Hurman ensimmäinen levy ilmestyy vuonna 2013. Yhtye kertoo vahvuksiensa olevan positiivisen energian luomisen ja sen välittämisen yleisölle sekä omalaatuisten sovitusten ja kappaleiden esittämisen. (Hurma 23.2.2013, sähköpostiviesti.)

Taikakuu on vuonna 1999 perustettu orkesteri, joten yhtyeelle on jo ehtinyt karttua monenlaisia kokemuksia. Taikakuu kuvailee itseään monipuolisena ja nuorekkaana orkesterina, jolla on oma soundi. Tämä neljän miehen muodostama kokoonpano keikkailee myös ahkerasti. Taikakuu kertoo ottavansa huomioon lattialla tanssivat parit. (Hällmark 19.2.2013, sähköpostiviesti.) Orkesteri on saanut paljon radioaikoja. Taikakuun ”Hiljainen on laulu rakkauden” oli pitkään soittolistoilta vuonna 2004. Tarkkoja listaviikkoja ei saatu selvitettyä, mutta kappale oli kyseisenä vuonna ”Vuoden paras iskelmä” -äänestyksen toisella sijalla. (Aholaita 31.10.2012, haastattelu.)

Varjokuva on vuonna 2002 rekisteröity tavaramerkki, ja siitä lähtien kokoonpano on kiertänyt maata maltillisella ja päämäärätietoisella ”tyvestä puuhun” -asenteella. Varjokuva on valinnut linjakseen perinteisen tanssimusiikin, jossa ohjelmiston rungon muodostaa 50- ja 60-lukujen melodinen rytmimusiikki. Varjokuva kertoo, että tanssilavatunnelman muodostaminen paikassa kuin paikassa on yhtyeen jokailtainen tavoite. Menneiden vuosikymmenien suurten iskelmä-sankareiden työn kunnioitus ja vaaliminen kuuluu Varjokuvan soitantaan. Varjokuva mainitsee, että noin 140 keikalla vuodessa aikaa jää muihinkin puuhiin ja koko ajan on sopiva nälkä tien päälle. Kokoonpano seuraa äärimmäisen uteliaana, miten pitkään Suomessa on mahdollista pysyä leivän-syrjässä tällä toteutuksella. Varjokuvan mielestä on ollut selvästi havaittavissa viime vuosina, että nostalgisen elävän musiikin ja paritanssin asema massojen vapaa-ajan viihteenä on entistä vaatimattomampi. (Mäkimattila 5.3.2013, sähköpostiviesti.)

Lasse Paasikko on työskennellyt tanssi- ja viihdemusiikin eri osa-alueilla vuodesta 1957 lähtien ja on Finlanders-orkesterin perustajajäsen. Tuohon ajanjaksoon mahtuu satoja tv-esiintymisiä, konserttikiertueita, studiosessioita sekä tuhansia lava- ja ravintolaesiintymisiä. Nykyisin Paasikko työskentelee myös tanssimusiikkikouluttajana eri instansseille sekä toimii levytuottajana pyörittäen omaa studio- ja tuotantopalveluja tarjoavaa yritystään. (Paasikko 24.2.2013, sähköpostiviesti.)

Heikkinen kirjoittaa pro gradussaan, että lavatangon tutkimisen haasteellisuus syntyy siitä, että lajille ei ole olemassa määriteltynä oikeaa tapaa elää ja olla. Jokaisella tanssijalla on vapaus toteuttaa tangoaan niin kuin hän sen haluaa toteutuvan. Vapaus elää kuitenkin tietyissä rajoissa sen mukaan, minkälaisia mielikuvia tangosta halutaan pitää yllä. Nämä seikat ovat lavatangokulttuurin rikkaus, mutta samalla haaste sitä tutkivalle. (2011, 57.) Nämä olivat sanat, jotka kiinnittivät huomioni Heikkisen tekstissä. Tutkimustyöni suunnitteluvaiheessa, ennen kyselyn julkistamista, tiesin olevani vaikean aiheen parissa. Varmasti oikeaa vastausta ei tulisi löytymään, mutta tarkoitus onkin tutkia ja selvittää tilannetta tämän hetken valtavirrasta. Näkevätkö tanssijat fokin ja tangon välillä erityisiä eroja ja jos eroja löytyy, mitä ne ovat.

Kesäisin käyn parhaimmillaan neljästä kuuteen kertaa viikossa tansseissa ympäri Etelä-Suomen, joten erilaisia tanssijoita ja tanssipaikkoja tulee kohdattua usein. Lisäksi vahvuutta tuo Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskeluajan antama syvällisempi lajitieto ja yleisesti aktiivinen havainnoiminen tanssi-illan aikana. Kyselyn toteutuksessa lannistuminen ja luovuttaminen eivät olisi vaihtoehtoja, vaan työ tehtäisiin omistautuneesti loppuun saakka.

Oma kiinnostukseni ja innostukseni koko kyselyä kohtaan olivat suuret, joten kysyttävää tanssijoilta olisi ollut vielä enemmän. Koska lajeja oli kolme, täytyi kysymysten määrää typistää huomattavasti. Vaikka lomakkeen alussa oli pohjustus vastaajalle alkutilanteesta, lajeista ja kyselyn kestosta, mietin kyselyä tehdessäni riittäisikö vastaajien kiinnostus loppuun saakka laadukkaisiin vastauksiin.

2 LAVATANSSIT HUOMION KESKIPISTEENÄ

2.1 Lavatanssien ydin

Tutkimustyössäni tarkastelen nimenomaan tangon, humpan ja cha chan ilmentymää lavatanssiympäristössä. Tarkoitus on myös kiinnittää huomiota tanssikoulujen opetusnäkemysiin ympäri Suomen, jos tämä analysointi onnistuu kyselyn pohjalta. Opinnäytetyössäni tarkoitankin lavatansseilla samaa kuin Heikkinen pro gradussaan: erityisesti tanssilavoilla tapahtuvaa tanssia ja toimintaa (Heikkinen 2011, 6).

Lavatanssien tunnelman ja ajatuksen seuratanssien pohjalta kiteyttää Liisa Kontturi muutama lauseeseen:

Mikäli lajien päältä riisutaan pois kaikki kilpailulliset elementit ja siirretään ne takaisin sosiaaliseen ympäristöön, jossa soiva musiikki, mies, nainen ja tanssilaji keskustelevat, päästään uudestaan hyvin lähelle alkuperäistä ajatusta seuratanssista. Päästään nauttimaan siitä tunteesta, joka syntyy, kun kaksi kehoa keskustelee soivan musiikin välityksellä ja luo tanssia, joka syntyy siinä hetkessä eikä palaa koskaan täysin samanlaisena takaisin. (Kontturi 2006, hakupäivä 25.9.2012.)

Kontturin ajatukset tiivistävät hienosti yhteen lavatanssien tapakulttuurin, miehen ja naisen muodostaman yhteisen tanssin, sekä musiikin läsnäolon tärkeyden. Juuri nämä asiat luovat tutkimustyölleni ainutlaatuisen ympäristön, josta löytyy varmasti paljon mielenkiintoista ja haasteellista materiaalia käsiteltäväksi.

2.2 Viejät ja seuraajat

Heikkinen (2011, 6) mainitsee pro gradu -tutkielmassaan lavatanssien erityispiirteen, että vapaasti vietävissä ja seurattavissa seurataksissa kuunnellaan tarkasti myös soivaa musiikkia. Musiikki on hyvin tärkeä osa tanssia, koska musiikki antaa pohjan kaikille lattialla liikkuville pareille ja heidän tanssilleen. Musiikki luo meille kaikille yhteisen rytmin, josta pitää kiinni ja joka auttaa meitä mukautumaan paremmin muiden liikkeisiin. Vaikka tanssilattialla kiitävillä pareilla olisi yhteinen rytmi, tanssilajit voivat vaihdella parien välillä. Musiikin rytmin lisäksi on tietenkin parin ja parien välinen kehojen ja askelten rytmi.

Heikki ja Pia Kahila kuvaavat ”Kun Suomi sanoi: Saanko luvan?”-teoksessaan oivallisesti yhteisen rytmin muodostamaa selkärankaa: ”Rytmistäkin ja sen noudattamisesta on olemassa uskottoman paljon erilaisia sovellutuksia. - - Tanssia tehdään koko keholla ja sen jäsenillä. - - Säestyksenä on kuunneltu viidakon rumpuja tai käsien taputusta. - - Kukin valitkoon tanssinsa muodon!” (2006, 8.)

Vaikka perinteisen lavatanssi-illan aikana viejät ja seuraajat vaihtuvat monta kertaa illassa ja mukaan mahtuu erilaisia tanssijoita, on mielestäni tärkeää, että jokaisella tanssijalla olisi musiikillinen mielipide tanssittavasta lajista. Naiset mainitsevat yleensä tanssivansa cha chan chassé-askeleen niin, miten viejä vie. Vaikka näin periaatteessa olisikin, täytyisi jokaiselle tanssijalle, niin viejälle kuin seuraajalle, muodostua oma näkemys siitä, mille iskuille haluaisi tätä lajia tanssittavan. Musiikki ja sen rytmi eivät voi olla tanssin aikana vain toisarvoiset asiat, vaan niihin täytyy jollain tavoin tarttua. Jokaisen oma päätös on se, kuunteleeko rumpukomppia, basson kulkua, laulua, vai jotain muuta.

Vaikka seuraajat ”joutuvat” erilaisten viejien kautta tanssimaan chassé-askelta eri musiikin iskuille, jokaiselle seuraajalle täytyisi muodostua oma näkemys kyseisen askelen sijoittumisesta musiikkiin. Seuraajana ei ole tarkoitus olla viejälle alisteinen, ilman omia mielipiteitä tanssiva pari, päinvastoin: omien mielipiteiden muodostaminen ja jalostaminen tanssiharrastuksen parissa on erittäin tärkeää ja suotavaa, jotta vastuu tanssimisesta ei olisi pelkästään viejällä. Totta kai seuraajan voi olla vaikeaa mukautua tanssimaan eri tavoin kuin oman näkemyksensä mukaan, mutta

tällaiset kokemukset vaan kasvattavat ja luultavasti vahvistavat omaa perusteltua tanssillista näkökulmaa lajiin.

Samoin tangossa seuraajana oleva voi olla tottunut, että rytmitys pysyy koko yhteisen tanssin ajan samana. Kun kuitenkin viejäksi ilmestyy henkilö, joka tanssii alusta loppuun pelkillä hitailla askelilla, seuraaja mukautuu viejän rytmiin. Vaikka viejän näkemys tangosta olisi pelkillä hitailla askeleilla tanssittu tanssi, niin silti seuraajan mielipide rytmityksestä saa olla eriävä.

Kävelyhumppaa tanssiessa voi huomata, että jouston tekniikka parin kanssa eroaa: pari tekee buggimaista joustoa, kun itse toteuttaa enemmän humppaan kuuluvaa hölkähtävää joustoa. Syvennyn tähän asiaan 4.2.2. ”Humpan tyylit” -luvussa. Tällaisissa tilanteissa saa pitää kiinni omasta näkemyksestään, kunhan se ei häiritse yhteistä tanssia. Pääasia on että yhteinen rytmi löytyy tanssiin kuin tanssiin, vaikka mielessään ajattelisi, ettei tämä ole sitä, mitä kyseisessä tilanteessa haluaisi toteuttaa.

2.3 Lavatanssien perinteet

Oman kokemukseni perusteella lavatanssit liitetään pääasiallisesti suomalaiseen kesään, jolloin erilaisista asioista kiinnostunut yleisö kokoontuu yhteen ja yhteiseen tilanteeseen tanssimusiikin johdattelmana. Tansseihin tullaan seurustelemaan, harrastamaan, kuuntelemaan musiikkia, fannittamaan orkesteria, etsimään seuraa tai vain oleilemaan. Tansseihin saavutaan yksin tai porukalla, sinne on voitu sopia tapaamisia tai sitten ei. Tanssit alkavat yleensä kello 20 ja loppuvat 00.30:n ja 01.30:n välillä. Eniten järjestetään tansseja, jossa pääasiallisesti hakevat miehet. Kyseisissä tansseissa naisilla on yleensä oma hakutunti kello 22.00–23.00 välillä. Lisäksi järjestetään naistentansseja, sekahakutansseja sekä vuorotunnein vaihtuvia miesten ja naisten hakuja sisältäviä tansseja. Se, milloin on kenenkin hakuvuoro, näkyy yleensä erilaisista kylteistä tai valoista, jotka toimivat merkinä tanssijoille. Myös orkesterit saattavat ilmoittaa asiasta ja muistuttaa paikallaolijoita hakuvuorojen muuttuessa.

Juuri kesällä tansseja löytää joka päivä, jos on valmis ajamaan myös pitkiä matkoja. Maanantai on päivä, jolloin vain muutamassa paikassa pääsee tanssimaan (kesä–elokuussa), ja litin Sau-

konkallion lava on yksi näistä harvoista. Muita maanantaitansseja järjestetään Lempäälässä Nurmen lavalla, Kangasalan Pirtillä, Härmän kuntokeskuksessa Kauhavalla ja Hotelli Keuruselässä Keuruulla (Suomen tanssipalvelin 2013, hakupäivä 25.2.2013).

Lavatansseihin kuuluu olennaisesti musiikki, joko elävänä musiikkina eri orkestereiden soittamana tai äänitemusiikkina. Samaa musiikkirytmää kuullaan kaksi kappaletta peräkkäin, ja nämä kaksi kappaletta tanssitaan saman parin kanssa. Tanssilattiaa kierretään vastapäivään. Yleensä musiikkirytmien vaihtuessa tanssipari vaihdetaan, ellei tanssi-iltaa ole tultu viettämään juuri tietyn parin tai kumppanin kanssa. On myös mahdollista tanssia seuraavat musiikkirytmit saman parin kanssa, jos jompikumpi niin pyytää tai toivoo ja toinen parista on myöntyväinen. Musiikkirytmien vaihtuessa siis toiseksi kahden kappaleen jälkeen, ja samalla tanssilajia on mahdollista vaihtaa toiseen tanssilajiin halutessa. Tanssit alkavat ja loppuvat perinteisesti valsseihin, mutta viimeisten valssien jälkeen on mahdollista kuulla orkestereiden soittamat lisäkappaleet, encores, jotka voivat olla mitä musiikkirytmää tahansa. Tanssi-illan aikana soittaa yksi tai kaksi orkesteria, ja soittosetin pituus vaihtelee 45 minuutin puolin ja toisin. Jos orkestereita on vain yksi, kuullaan orkesterin setin välissä äänitemusiikkia. Artistit ja keulakuvat saattavat laulaa tanssien keskivaiheilla pidemmän setin (tai kaksi), ja taustaorkesteri soittaa muutamat lyhyemmät setit alku- ja loppuillasta.

Perinteiseen lavatanssi-iltaan kuuluvat muun muassa valssit, foksit, tangot ja humpat. Rauhallisempina kappaleina soitetaan hitaita beat-rytmejä, hitaita fokseja tai trioleita. Lisäksi illan aikana pääsee nauttimaan nopeammista rock & roll -kappaleista tai twisteistä. Kansanmusiikkipohjaisista lajeista jenkaa soitetaan yleisimmin illan aikana, mutta myös polkkaa on mahdollista kuulla, varsinkin jos orkesterilta käy pyytämässä. Latinalaisrytmeistä soitetaan yleisimmin cha chat ja bole-rot, salsaa ja sambaakin saattaa kuulla. Suuren musiikkirytmien kirjon vuoksi päädyin rajaamaan opinnäytetyöhöni tangon, humpan ja cha chan. Kyseisistä musiikkirytmeistä on selkeästi samannimiset tanssilajinsa. Koska valitsemillani tanssilajeilla on samannimiset musiikkirytmit, ei vastauksien analysoinnissakaan tule olemaan ongelmia. Esimerkkinä tästä ongelmallisesta nimikirjosta voisi olla nämä, että bolero-musiikkiin tanssitaan tanssilajia nimeltään rumba ja triolikappaleisiin hidasta foksia.

3 TUTKITTAVAT LAJIT

Lähdemateriaalia tangosta, humpasta ja cha chasta Suomessa on melko vähän, jos tutkii vaan pelkkää kirjallisuutta. Veikko Vekarias Niemelän ”Paritanssin pyörteitä. Vuodesta 1650 vuoteen 1995” –kirja (1998) on täynnä hyvin henkilökohtaista ja yksilöllistä materiaalia, joten sitä ei voida pitää tarkkana historiallisena faktatietona.

Niemelän materiaalin rinnalla tarkastelen Heikki ja Pia Kahilan teosta ”Kun Suomi sanoi: Saanko luvan?” (2006), Kerkko Hakulisen ja Pentti Yli-Jokipiin ”Tanssilavakirja: Tanssista, lavoista ja lavojen tansseista” –teosta (2007) sekä Sanna Kuusiston ja Risto Vuorimiehen ”Baila baila: Kuubalaisen tanssin käsikirjaa” (1991). Lisäksi käytän materiaalia Pertti Luhtalan ”Rumbakuninkaista salsatähtiin” (1997) –teoksesta, Lasse Paasikon luennoilta (OAMK, 2012) ja Martti Metsäkedon ja Seppo Rehnrömin ”Kompia ikä kaikki – Tanssimusiikin käsikirjasta” (2011).

3.1 Tango

Veikko Vekarias Niemelä kirjoittaa, että Toivo Niskanen on nostettava esille, kun puhutaan tangon tulosta Suomeen ja kansan tietoisuuteen konkreettisesti. Apollo-teatterissa järjestettiin 2.11.1913 Tango-matinea, jossa balettitanssija Niskanen esitteli salonkikelpoisen tangon parinsa Elsa Nyströmin kanssa. Niemelän mukaan sivistyneistö halveksui tätä, sillä olihan laji varietee-tanssi ja parketille sopimaton. 1900-luvun vaihteen tanssit olivat olleet hienostuneita, ja kaikki parit tanssivat samoja askeleita. Osakseen saamasta halveksunnasta huolimatta ihmiset ihastuivat tangossa uusiin askeleisiin, kaihomielisiin ja sykehdyttäviin säveliin. Tango oli poikkeava tanssi hienostuneiden tanssien rinnalla. Hilma Liiman voidaan myös mainita tangon yhteydessä, sillä hän toi ensimmäiset vakioidut askeleet Verein Berliner Tanzlehrer -järjestön tanssikongressista, kertoi oikeasta askelluksesta ja laittoi tanssijoiden askeleet järjestykseen. 1913 on siis vuosiluku, josta voidaan sanoa tangobuumin alkaneen, vaikkakin hyvin erilaisesti tanssittuna kuin tänä päivänä. (Niemelä 1998, 41–44, 75.)

Yhtenäistä kuvausta matineasta ei ole löytynyt, mutta myöhemmistä piirroksista ja mykkien elokuvien tangonumeroista on voitu päätellä, että kyse oli argentiinalaisen tangon salonkitangoksi tyylitellystä versiosta. Niskasen matineatanssin voisi kuvailla kilpatanssitangon ja argentiinalaisen tangon yhdistelmäksi. (Kahila & Kahila 2006, 123.)

Niemelä kirjoittaa, että vuonna 1913 tangon tullessa Suomeen musiikki oli aitoa eteläamerikkalaista, eikä siinä ollut lainkaan saksalaista marssipiirrettä. Myöhemmin myös espanjalaista ja ranskalaista tangoa on soitettu. Tuon ajan musiikin piirteet, soitannolliset korostukset ja rytmijako ovat olleet aivan erilaiset verrattuna myöhemmän paraatien sotilassoiton marssityyliin. (Niemelä 1998, 348.)

Heikki ja Pia Kahilan mukaan 1910–1930-lukujen tangot tulivat Argentiinasta, Ranskasta ja Saksasta. 1930-luvun päättyessä argentiinalaisvaikutteinen salonkitango askeleineen tuli tiensä päähän. Viiden vuoden sota-aika muutti suomalaisen tangokulttuurin musiikin sekä askeleet. (Kahila & Kahila 2006, 125.)

Muusikko Lasse Paasikko kertoo tangon melankolian ja vakavamielisyyden viehättäneen suomalaisia. Suomalaisen tangojen ensimmäisiä levytyksiä tehtiin Berliinissä 30-luvulla, jolloin saksalaisuudesta saatiin tangoomme marssivaikutteita. 1940-luvulla sota-aikana Toivo Kärki uudisti tangon henkeä ja otti soinnituksen pohjan jazzista, tällöin tulivat käyttöön nelisoinnut. Kärki yhdisti vielä venäläisen valssiromanssin saksalaisen marssin rytmiin, jolloin tangot muuttuivat. Kärjen tuomat muutokset saivat tangon suosion kasvuun sodan jälkeen. (Paasikko 1.11.2012, luento.)

Kun sota-aikana suomalaisia tangoja alettiin ensimmäisen kerran levyttää, saksalainen marssi toi rytmikkyyttä. Hakulisen ja Yli-Jokipiin mukaan saksalaisen marssin sekoittamisesta tangoon saottiin auttavan siinä, että suomalainen mies pysyisi rytmisessä. Lisäksi venäläisestä romanssista saatiin taas melankolisia sävelmiä, jotka olivat suomalaisten mieleen. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 189.)

Kahilat kirjoittavat kansallisen tangotavan olleen varsin yhtenäinen etelästä pohjoiseen. Samoilla tanssiaskeleilla on kuulemma selvinnyt niin Rovaniemellä kuin Helsingissä. Suomussalmelta koitoisin oleva Matti Pihlajamaa kertoo Kahiloiden ”Kun Suomi sanoi Saanko luvan?” -teoksessa

oppineensa vuonna 1948 tangon, jossa jalat tuotiin yhteen vain silloin kun käveltiin. Muuten tangon tanssiminen pohjautui eteenpäin kulkeviin kävelyaskeliin. (Kahila & Kahila 2006, 10, 53.)

Metsäketo ja Rehnström kertovat tangon kukoistuskauden olleen Suomessa 60-luvulla suosituimman säveltäjä Unto Monosen johdolla. Tämän jälkeen elettiin tangomusiikissa hiljaisempaa aikaa. Vasta Seinäjoen Tangomarkkinoiden sävellyskilpailun kautta, vuodesta 1985 lähtien, uusia tangosävelmiä on luotu säännöllisesti. Tanssilajina tango on edelleen suosittu ja perinteinen laji. (Metsäketo & Rehnström 2011, 12–13.)

Veikko Vekarias Niemelän (1998, 61) mukaan kilpatanssin aloittaja Inkeri Kare toi tangofoksin Berliinistä 1931, ja tämän tanssin askeleet ovat lähes samat foksin kanssa. Kahiloiden (2006, 84) mukaan Suomi sai Berliinin tanssikongressista tuliaisiksi rumban askeleet. Lähteiden näkemyksissä on tässä selkeä ero siitä, mikä laji kyseisestä tanssikongressista on tuotu. Niemelä (1998, 60–61, 74) kertoo, että Kare opetti suomalaiset tanssimaan tangoa kuten 4/4-osaista foksia, mikä vuoksi nykyäänkin voi olla vaikea erottaa nämä kaksi lajia toisistaan. Maaseutukierroksen kautta myös Veikko V. Niemeläkin oppi kyseisen lajin, ja hän kirjoittaa Paritanssin Pyörteissä -kirjassaan seuraava: ”Ja tässä me nyt sitten olemme: Ei yksikään tanssi tangoa siten kuin me.” (1998, 61).

Argentiinalaisessa tangossa korostuvat tahdin ensimmäinen ja kolmas isku, mikä luokin eron eurooppalaiseen ja suomalaiseen tangoon, kirjoittavat Metsäketo ja Rehnström (2011,12). Suomalaisessa tangossa korostuvat tasaisesti kaikki tahdin iskut.

Oma näkemykseni tangosta on se, että lajia tanssitaan sitkeämmällä ja vaanivammalla askeleella verrattuna rempseään foksiin. Mausteena tangoon lisätään kahden tanssijan kehojen läheisyys ja syleilevyys. En tarkoita sitä, ettei tangon tanssiminen voisi olla rentoa kuten foksi, mutta askeldynamiikaltaan ja parityöskentelyn kannalta tango on vaativampi laji. Tangon kuviomateriaali muuttuu välttämättömästi foksista kehon dynamiikan vaihdoksen ja parin syvemmän asennon vuoksi, tiedostavat tanssijat sitä tai eivät. Seuratessani koko kesän ajan foksin ja tangon aikana tanssijoista ulospäin ilmeneviä muutoksia, huomasin selkeästi kolme seuraavaa asiaa:

1. Kun tanssiasennoissa tapahtuu muutos, tangoon tulee enemmän ohiaskeleita ja pääkontaktit lisääntyvät. Askeleilla liikutaan matalammalla ja askelpituus kasvaa. Myös muutamia nostoja näkyi.
2. Kun musiikki muuttuu tangoksi, tulee argentiinalaisen tangon elementtejä mukaan heti, kun kappaleen poljento ei ole enää niin voimakkaan marssimainen. Lisäksi tangomusiikin soidessa faksin yksinkertainen tai hyssyttelevä tuplajousto jää pois.
3. Tangossa näkyy enemmän pyörintää (pivotit) ja aksentoidumpaa liikettä verrattuna foksiin.

Tangon suhteen on harmittavaa, että muun muassa kuvioiden nimitykset eivät ole yhdenmukaiset. Nimitykset vaihtelevat niin alueiden kuin opettajienkin mukaan. Seuratanssitunnilla opettajat voivat käyttää kuvioista nimityksiä, jotka ovat itse keksineet ja toisaalta opetuskäytössä voidaan käyttää vakioidun tangon kuvioiden ja askelsarjojen nimiä. Nimityskäytäntöjen erot voivat aiheuttaa kursseilla ja keskusteluissa väärinkäsityksiä ja epätietoisuutta.

3.2 Humppa

1800-luvun lopulla ragtime kehitettiin Amerikassa ja tätä voidaan pitää humppamusiikin pohjana. Jatsifoksi, hotti tai haitarijatsi – rakkaalla lapsella on monta nimeä. Kuitenkin näitä kyseisiä nimityksiä voidaan kutsua humpan esi-isiksi, joita 1920-luvulla soitettiin ja tanssittiin. Jatsifoksi syntyi kotimaisen perinnesävelmusiikin, jazzin, saksalaisen schlagerin ja venäläisen romanssin muodostamasta sekoituksesta ja oli maailmansotien välisen levytuotannon suosituinta. (Hakulinen & Yli-Jokipii, 193.) Mainittakoon myös, että Dallapé-orkesteri on yksi humpan menestyksekkäimmistä kehittäjistä Suomessa (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 193; Paasikko 2.5.2012, luento).

Humpan askelluksen perustana voidaan pitää amerikkalaisia twostepiä ja kyseisestä lajista muunneltua onestepiä. Twostepiä pidetään perustana kaikille nykyisille vakioiduille paritansseille ja lajissa askellettiin hypähtelevästi edestakaisin ragtimen ja marssimusiikin tahdissa. Twostep-nimi on peräisin siitä, että jokaisella tahdilla otettiin kaksi askelta. Onestep oli twostepin rinnalla paljon pelkistetympää, sillä onestepissä otettiin kävelyaskelia nopeammassa tahdissa. Jokaiselle iskulle kuului ottaa yksi askel. (Hakulinen & Yli-Jokipii, 194.) Kun humpan esimuotoja ja historiaa tutkii, voi mahdollisesti nähdä mielessään jo kävelyhumppapohjaisen tanssiparin tanssimassa.

Jo 1920-luvun loppupuolella varhaisten iskelmälevytysten yksi päätyyleistä oli jatsifoxtrot, jossa voi huomata humpahtavaa luonnetta. Toinen päätyyleistä oli onestep, joka olisi tanssittavissa aivan nykypäivän kävelyhumppana. Muut tanssirytmit edellä mainittujen rinnalla olivat kolmi-
muunteinen twostep, valssi, tango, jenkka ja polkka. 1920-luvun jälkeen humppa on ollut suures-
sa suosiossa Humppaveikkojen myötä 50-luvulla ja Erkki Junkkarisen nopeampien humppien
kautta 70-luvuilla. (Paasikko 2.5.2012, luento.)

Humppa-sana ja -musiikkityyli syntyivät kuitenkin vasta 1960-luvun vaihteessa. Kankkulan kaivol-
la -kuunnelmasarja oli 50-luvun lopun Yleisradion valikoimassa Antero Alpolan ja Aune Ala-
Tuuhosen kirjoittamana. Kuunnelmasarja kuvasi humoristisella sävyllä kuvitteellisen suomalaisen
maalaiskylän elämää. Siinä matkittiin vapaapalokunnan orkesterin soittoa humoristisella tavalla.
Tämä Kankkulan kaivolla –ohjelman orkesteri Pumppu-veikot saivat soittoaikaa myös radion ul-
kopuolella, jolloin levyttävälle ja keikkailevalle orkesterille annettiin nimeksi Humppa-Veikot. Or-
kesterin rumpali Kullervo Linnan kertoi yleisön pyytäneen ”umppa-umppa-musiikkia”. Tämä
”umppa-umppa” viittasi tuuban soittaman basson osuuteen. (Metsäketo & Rehnström 2011, 16.)

Humpan juuret ovat hyvin pitkällä Suomen historiassa, joten humpan voisi sanoa kuuluvan joka-
miehen oikeuksiin, eli jokaisen suomalaisen tulisi jatkaa perinnettä ja kehittää humppaa omassa
tanssitaidossaan. Näin kyseinen tanssilaji saataisiin siirtymään vahvana seuraaville sukupolville.

Humpan osaamattomuutta ei pysty vakuuttavasti perustelemaan sillä, että lajia ei kykene oppi-
maan. Opetustilanteessa näkee sen, että keveä, hölkkäävä ja joustava humpan askel tulee suu-
rimmalle osalle aivan luonnostaan, joten perusliikkumismuotona humpan voisi sanoa ”löytyvän
meiltä verestä”. Tanssiharrastusta aloittavat ovat humppatunneillaan vapautuneet ja onnistuneet
oppimisessaan, sillä askellus rullaa ja löytyy kehosta luonnollisesti, stressaamatta.

Harmillista on ollut huomata kuluneiden viimeisen viiden vuoden aikana, että tasajakoiseen mu-
siikkiin perustuva ruotsalainen paritanssi bugg valtaa tanssilattia-alaa humppamusiikin soidessa.
Opinnäytetyöni kyselyn tuloksissa tarkastellaan tarkemmin näitä havaintojani. Tutkin tarkemmin
sitä, onko huoleni humpasta aiheellinen vai onko humppa yhä hyvissä voimissaan.

3.3 Cha cha

Sanna Kuusisto ja Risto Vuorimies kirjoittavat, että kuubalainen viulisti ja säveltäjä Enrique Jorrín loi tanssirytmiksi cha chan 50-luvulla, 1940-luvun muotimusiikin, instrumentaalisen danzón-mambon ja muutaman laulettuun kuorosäkeen yhdistelmästä. Monilla tanssijoilla oli tuohon aikaan vaikeaa toteuttaa synkopoitua rytmiä, joka kuului danzón-mambo -tanssiin. Jorrín halusi kehittää jotain uutta, jolloin cha chan musiikillinen muoto pääsi syntymään vuorovaikutuksessa tanssijoiden kanssa. Cha chassa pääaskeleet saatiin osumaan vahvoille tahdinosille, kun aikaisemmassa tyylissä, danzón-mambossa, askeleet osuivat heikoille tahdin osille. (Kuusisto & Vuorimies 1991, 68–69.) Myös Pertti Luhtalan (1997, 220) teksti tukee kuvaa siitä, että tanssinharrastajat olivat innokkaita cha chasta, sillä se oli helpompaa nopeaan mamboon verrattuna.

Luhtalan (197, 216, 220) mukaan orkesterin coro lauloi ”cha-cha-chá” sanoilla tanssijoiden tanssissa kyseistä kohtaa, joten tämä sanojen toistaminen kappaleessa kuin kappaleessa oli yksi syy, miksi cha chan villitys laantui melko nopeasti esimerkiksi New Yorkissa. Kuusisto ja Vuorimies arvuuttelevat musiikkirytmien nimen ”cha-cha-chá” syntyneen tanssijoiden jaloista lähteneestä suhinasta. Perusaskelikko rakentui viidestä askeleesta, joista kaksi ensimmäistä tanssittiin tuplatemossa kolmeen viimeiseen nähden ja askeleet noudattavat tasajakoista rytmiä. (Kuusisto & Vuorimies 1991, 68–69.) Jos tanssikurssillasi opettaja ohjeistaa lähtemään liikkeelle nopeilla askeleilla, eli chassélla, osaat yhdistää tämän asian myös cha chan historian alkutaipaleelle.

Kuusisto ja Vuorimies kirjoittavat, että nopeat askeleet (eli chassé) tanssitaan heikolle tahdinosalle, kakkoselle tai neloselle. Guiro-soittimen raaputtava rytmi tukee cha chan askelikkoa, ja tanssija valitsee mieleisensä askelluksen sijoittumisen suhteessa musiikin rytmiin. Nopeita askeleita seuraava hidas askel osuu vahvalle tahdinosalle, kolmoselle tai ykköselle. (Kuusisto & Vuorimies 1991, 68–69.) Lukiessa en ymmärrä, miksi chasséta tanssittaisiin musiikin kakkosiskulle, vaikka guiro tätä tukisikin. Tällöin hitaita askeleita otettaisiin Kuusiston ja Vuorimiehen perusaskelikon mukaan iskuille 3, 4 ja 1, ja tämä tuntuu hyvin epäloogiselta. Jo aiemmin kyseinen parivaljakko mainitsi perusaskelikon rakentuvan viidestä askeleesta, joista kaksi ensimmäistä tanssittiin tuplatemossa kolmeen seuraavaan nähden. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että parin lähtiessä tanssimaan heidän täytyisi laskea tarkkaan iskut ja lähteä liikkeelle chassélla, joka sijoittuu toiselle iskuille ja sisältäisi vain kaksi askelta. Tällöin tahdin ensimmäinen isku jäisi ”käyttämättä” ja tanssiin lähtö ei tapahtuisi edes koholla, kuten kolme askelta sisältävän chassén sijoituessa is-

kuille 4 & 1. Jos orkesteri soittaa guiroa 2. ja 4. iskuille, tämä olisi hyvä musiikillinen tukija chassé-askeleen tanssimiselle, jotta nopeat askeleet saataisiin sijoittumaan kohtaan 4 & 1. Kun nopeat askeleet tanssitaan 4 & kohtaan, lähdetään koholla ennen kokonaista tahtia liikkeelle ja tällöin hitaatkin askeleet sattuisivat selkeästi iskuille 1, 2 ja 3.

Latinalaistanssien vakioija ja kirjojen kirjoittaja Laird kertoo, että cha cha on nähty Euroopassa ensimmäisen kerran vuonna 1954. Cha cha on yksi viidestä latinalaistanssista rumban, samban, jiven ja paso doblen rinnalla. Perkussiot aksentoivat tahdin toista (kevyempi kuin neljäs) ja neljättä iskuja, jotka ovat samat kuin rumbassa. Ensimmäisellä iskulla tapahtuu tanssijan painonsiirto, neljäs isku jaetaan puoliksi kahdelle askeleelle, jolloin syntyy cha chan chassé-askel. (Laird 2009, 10, 17, 146.)

Cha chan historiassa Englannissa kaksi koulukuntaa, kuubalainen ja amerikkalainen (Pohjois-Amerikka), kiistelivät siitä, mihin kohtaan cha cha sijoittuisi (Luhtala 1997, 220). Olin itse Kuubassa opintomatalla 13.–29.1.2013 ja paikalliset kuubalaiset, jotka eivät tienneet meidän vakioidusta cha chasta mitään, tanssivat ”cha chan” eli chassé-askeleen iskuille 4 & 1, eli juuri niin kuten Lairdin vakioitu cha cha tanssitaan.

Luhtala kirjoittaa Suomessa latinalaismusiikin olleen suosituimmillaan 1950- ja 1960-luvun taitteessa. Rolf Sandqvist, taiteilijanimeltään Sacy Sand, aloitti suomalaisen latinalaismusiikin historian. Lacuona Cuban Boysin soittama Panamá-kappale loi hänen innostuksensa, ja näin jazzin soittamisen rinnalle tulivat latinalaisrytmit. Sacy alkoi opetella latinalaisamerikkalaisten lyömä- ja perkussiosoitimien soittoa ja rytmisoittimet tehtiin aluksi itse, sillä niitä ei saanut Suomesta. Voidakseen laulaa espanjaksi Sacy kävi kuuntelemaan yliopiston luentoja. Sacy Sand perusti oman latinalaisamerikkalaisen yhtyeen vuonna 1957, ja tämän yhtyeen muistavat kuulemma monet 50- ja 60-luvun opiskelijapolvesta. Rock- ja rautalankamusiikki tulivat muotiin 60-luvulla syrjäyttäen muun muassa latinalaismusiikin. (Luhtala 1997, 371–373, 375–376.)

Lasse Turunen kertoo, että soittajilla oli paremmin homma hallussa verrattuna tanssijoihin. Muun muassa rumbat ja cha chat olivat tanssijoille samaa Tico-Ticoa, enemmän yhteistä innostusta kuin taitoa. (Kahila & Kahila 2006, 29.)

Se, että tanssimuusikoilla oli paremmin tietoa, oli Englannin Yleisradioyhtiö BBC World Servicen ansiota. Sen kautta saatiin tietää, mikä Lontoossa oli musiikin tilanne ja kuultiin Edmundo Rosia, Ernesto Lecuona Cuban Boysia, Xavier Cugatia ja Perez Pradoa. (Kahila & Kahila 2006, 25.)

Cha chan, rumban ja samban leviämisestä maailmalle edistivät yhdysvaltalaisen viihdeteollisuuden tuotanto, äänilevyt ja elokuvat. Lisäksi rytmien suosio syntyi tietyn hittisävellyksen tai -sävellyksien kautta. (Metsäketo & Rehnström 2011, 19.)

Kahilat kertovat, että cha chasta oli ensimmäisen kerran maininta Helsingin sanomissa tanssikoulun ilmoituksessa heinäkuussa 1954. Tanssi saapui Suomeen cha cha cha -nimellä, mutta 60-luvulla tanssi vakioitiin cha chaksi. Lehdissä näkyi monenlaisia nimitulkintoja tanssista: Tsah tsah tsa, zat zat zaa, tzat tzat tzaa ja kah kah kaa. Kaikki nimitykset viittasivat kenkien ja lattian väliin hankaavaan liikkeeseen. (Kahila & Kahila 2006, 22–23.)

Niemelän mukaan cha cha tuli Suomeen 1956, ja sitä luettiin tällöin ”1-2-cha-cha-cha”. Vasta myöhemmin rytmi opetettiin luettavaksi 4/4-osaiseksi ja tanssittavaksi ”1-2-3-cha-cha”. Cha cha liitettiin latinalaisiin tansseihin vasta 1960-luvulla. (Niemelä 1998, 218–219, 349.) Vakioitujen latinalaistanssien cha chan laskutapa on siis aiemmin mainittu 4 & 1, eli chassé-askel sijoittuu kyseisille musiikin iskuille. (Laird 2009, 146).

Cha cha, tuo kahden vartalon vuorovaikutteinen, aksentoitu ja kiertoja täynnä oleva tanssi, aiheuttaa tanssitilanteessa monelle päänvaivaa askelrytmittelynsä puolesta. ”Askel-askel-cha-a-ssé, askel-askel-cha-a-ssé” on lajin askelrytmittely, ja tämä on lavatansseissa nähtävänä niin värikäänä kirjona chassé-askeleen musiikillisen sijoittumisen suhteen, että mielenkiinnolla odotan tutkimustuloksia. Tanssinopettajana ja musiikinharrastajana olen Englannissa vakioituneen latinalaisrytmien kannalla, että chassé-askeleen tulisi sijoittua 4 & 1 iskuille. Kokemukseni mukaan tämä chassé-askeleiden liike ja rytmi tukevat musiikkia, ja musiikki tukee askeleita luoden tanssiin rytmikästä viehättävyyttä. Olen ollut tyytyväinen oppilaideni kehitykseen ja musiikin opetteluun kuunteluun. En ole myös nähnyt rytmitystä liian vaativana, ettei sitä voisi oppia.

4 TANSSILAJIT KYSELYSSÄ

Tanssijat kerääntyvät yhteen vetovoimaisten esiintyjien, musiikkimieltymyksiensä tai muiden tanssijoiden perässä ympäri Suomen. 55 % kyselyyn vastanneista käy tanssimassa kotipaikkansa lähellä, alle 100 kilometrin säteellä. Tanssijoista 29 % matkustaa myös kauemmas kotoa ja ympäri Suomen lavoilla kiertäviä vastaajista oli 16 %.

Syitä matkustamiseen voi olla monia: Lavoja löytyy kauempaa, tansseissa käydään tiettyjen orkestereiden perässä tai matkustetaan, jotta tansseihin ja tanssittajiin saadaan vaihtelua. Lisäksi kesälomareissuilla on helppo poiketa tansseissa missä tahansa tai kauemmas matkustetaan vain uteliaisuuden vuoksi. Täytyy ottaa huomioon myös erot eteläisen ja pohjoisemman Suomen tanssilavojen saavutettavuuden välillä: Esimerkiksi Etelä-Suomessa noin 61 % vastaajista käy oman kotipaikkansa lähellä, alle 100 kilometrin päässä. Oulun läänin alueen vastaajista vain 31 % käy tansseissa kotipaikkansa lähellä ja jopa 69 % matkustaa 100–300 kilometrin päähän tai ympäri Suomen.

Kyselyn alussa kysyin vastaajien suosikkiartistia tai tanssiorkesteria. Vastaajat saivat valita kolme omaa suosikkia vaihtoehtoista, tai lisätä mieleisensä. Jos tanssijoiden pitäisi valita kolme artistia tai tanssiorkesteria, joiden tanssittavaksi he mielellään lähtisivät, kuusi suosituinta tanssittajaa oli seuraavat:

- Finlanders Hurma
- Pekkaniskan pojat
- Sinitaivas
- Taikakuu
- Varjokuva

Monivalintakysymyksen vuoksi nämä olivat suosituimmat orkesterit, ja kaikkien yllä mainittujen kannatus oli yli 20 %:n luokkaa. Nämä orkesterit erottuivat muiden orkestereiden ja artistien joukosta suurimmilla äänisaaliilla, sillä jokainen orkesteri sai äänen ainakin joka viidennessä kyselyn vastauksessa.

4.1 Tangon tunnelmaa

4.1.1 Orkesterien näkemys tangosta

Kolme neljästä muusikkokyselyyn vastanneesta on sitä mieltä, että tango kuuluu perinteisiin ja on tärkeä osa tanssilavaperinnettä, nyt ja tulevaisuudessa. Tämä perinne näkyy myös siinä, että kaikki muusikkokyselyyn vastanneet ilmoittivat soittavansa lavatanssi-illan aikana 2–3 paria tangoja. Näiden tangoparien lisäksi orkesterin tauolla levyjen soiton aikana voi kuulla tangoja. Kaikki muusikot ovat samaa mieltä siitä, että yleisö on suurin vaikuttaja, joka muuttaa illan soittolistaa. Yleisö vaikuttaa eniten myös siihen, kuinka monta tangoparia soitetaan. Toinen vaikuttaja on paikka, missä soitetaan. Lisäksi Varjokuva mainitsee, että orkesterin tunnelma vaikuttaa tangojen soittotahtiin.

Muusikkokyselyssä selvitin, pyytääkö tanssikansa lisää tangoja soitettavaksi. Tällä kysymyksellä haluan tarkastella, onko tanssikansa tyytyväinen tangojen soiton määrään. Varjokuva ja Lasse Paasikko kertovat, että tangoja ei pyydetä heiltä lisää. Hurma ja Taikakuu vastaavat, että tanssikansa pyytää tangoja lisää silloin tällöin. Kaikki kyselyyn vastanneet olisivat valmiita lisäämään tangoja, jos niitä pyydetäisiin lisää. Jos orkesterit soittavat illassa 2-3 paria tangoja, voisiko soittoasettien välissä kuultavalla levymusiikilla olla vaikutusta siihen, pyydetäänkö tangoja lisää vai ei? Toisaalta paikka, yleisö ja yleisesti tanssikansan kokoonpano vaihtelee, jolloin myös mielipideerot muuttuvat.

Vaikuttava, tunteisiin vetoava ja tunnelmallinen, tulinen, suomalainen, kohtalokas, melodinen ja mahtipontinen ovat muusikoiden kuvailuja tangosta. Kuvailut tunnelmallinen, vaikuttava ja tunteisiin vetoava tuovat jokaiselle soittajalle, ja varmasti myös tanssijalle, monenlaisia ajatuksia ja mielikuvia. Toiselle tango voi luoda mieleen melankoliaa ja surullisuutta, toiselle taas intohimoa ja tulisuuutta. Luultavasti tangon saksalaishenkinen marssipohja luo väistämättä kohtalokkuutta ja mahtipontisuutta tangoon. Tangojen soitto mollissa luo mahdollisesti erilaisia tunnetiloja ja haiketta, verrattuna faksin rempseisiin ja positiivisempiin sanoituksiin.

Muusikkokyselyn tulosten perusteella tangoa tulisi tanssia eri syistä. Hurman mielestä tango kuuluu niihin perustansseihin, joita jokaisen tulisi osata tanssia. Taikakuu kirjoittaa, että tangoa tulisi tanssia sen vaativuuden vuoksi. Lasse Paasikko kertoo, että eri ihmisillä tango vastaa eri tarpeisiin: läheisyyden tarpeeseen, tarpeeseen pukea tuntojaan sanoiksi tai sitten vain puhtaasti tanssimisestä nauttimiseen.

4.1.2 Tango tanssijoiden keskuudessa

Jokainen tanssija voi löytää edellä mainituista kuvailuista jonkun kannustuksen tai piirteen, jota pitää itselleen tärkeänä ja viehättävänä. Kaikkia lajeja ei välttämättä tarvitse tanssia, mutta kannustan monipuolisuuteen ja kunnianhimoiseen opetteluun. Varsinkin tangon opetteleminen lisää paljon materiaalia, kehon koordinaatiota ja dynamiikan vaihteluita muihin suljetussa otteessa tanssittaviin lajeihin.

Tango näyttää olevan tanssijoiden suosiossa, sillä 97 % kyselyyn vastanneista tanssii tangoa vähintään kerran illassa. Vastaajista jopa 67 % tanssii tangoa joka kerta tai lähes joka kerta. Lisäksi 30 % tanssijoista pyrkii tanssimaan tangoa ainakin kerran illassa. Tanssittajien ja tanssittavien määrä on kaikkien vastaajien keskuudessa suurin syy siihen, monet tangoparit illan aikana tanssitaan. Tässä kohdassa on kuitenkin huomioitava, että 70 % vastanneista on naisia. Kaikki naiset eivät pääse hakurivistä tanssimaan aina kun haluaisivat. Tansseissa käydessä huomaa usein naisten ja miesten välillä vallitsevan määrällisen epätasapainon: naisia on tiettyjen lavatanssi-iltojen aikana näkynyt lavoilla jopa kolme kertaa enemmän kuin miehiä.

”Miksi tanssit tangoa?” -monivalintakysymyksessä selviää, että suurin osa ihmisistä nauttii tangon tanssimisestä. Illan aikana tahdotaan tanssia myös mahdollisimman monipuolisesti eri lajeja, mikä onkin toiseksi suosituin vastaus kysymykseen. ”En välitä tangoista” on suurin syy siihen, miksi toiset eivät illan aikana tanssi tangoa ollenkaan. Kuitenkaan kukaan vastaajista ei myönnä vihaavansa tangoa. Tunnelmointi, tulkinta, intohimo ja halu oppia lisää ovat myös mainittavia syitä tangon tanssimiseen.

4.1.3 Tangon ja foksen ero

Kyselyyn vastanneista 53 % tanssii tangoa suomalaisena tangona, sitkeämmällä ja vaanivammalla askeleella. Tämä askeltyylillinen ero on yksi selkeä ero verrattuna foksiin. Lisäksi on hienoa ja yllättävää huomata, että 29 % vastaajista sekoittaa suomalaiseen tangoon argentiinalaisen tangon tyyliä. Tämä sekoittaminen kertoo monipuolisesta tanssitaidosta ja kyvystä sekoittaa eri lajien kuviomateriaalia. Tangon ja foksen välillä kuviomateriaali vaihtelee 76 %:lla vastaajista. Tarkasteleminen seuraavaksi eroja näiden kahden lajin välillä.

Vastaajat alleviivaavat tiiviimmässä tanssiasennossa tanssittavan tangon kuvioissa sanat musiikin tulkinta ja tunnelma, sillä foksi- ja tangomusiikki ovat erilaisia ja niistä löytyy erilaisia tulkitsemiskohtia. Moni vastaajista on myös sitä mieltä, että tango on enemmän tunnetiloja sisältävä tanssi verrattuna foksiin. Ohiaskeleita käytetään enemmän tangossa kuin foksissa. Myös rytmityksen sekoittaminen S- ja Q –askelten (slow=hidas, kestää kaksi musiikin iskua ja quick=nopea, kestää yhden musiikin iskun) välillä on yksi tangon huomioitavimmista maininnoista. Q-askeleilla tehdään ”juoksutuksia” ja S-askeleilla muun muassa sitkeitä sivuaskelia: ajoituksia varioidaan tangossa enemmän kuin foksissa.

Pivot- eli pistokäännökset ovat tangossa suositumpia, ja tangon pyörimisen intensiivisyys muodostuukin juuri näistä kuvioista, joissa pyörimisnopeutta muutetaan joko yhden tai kahden iskun kestävien askelten välillä. Englannissa vakioiduista paritanssikuvioista mainitaan pivot-käännöksen lisäksi five step, joka on myös tuttu kilpatanssin parista. Lisäksi tangossa käytetään avauksia ja promenadeja. Tangossa toteutetaan enemmän erilaisia käännöksiä vasempaan kuin foksissa.

Suomalaisen tangon askeltyyliä pidetään siis tiukempänä, voimakkaampana ja pidempänä verrattuna foksiin. Askeltekniikka on erilaista, ja parit liikkuvat matalammalla, jotta tätä pidempää askelusta pystytään toteuttamaan. Askeltekniikan rinnalla nostetaan esille taivutukset ja hidastukset, joita on luontevampaa käyttää tangossa musiikintulkinnan vahvistajana.

Argentiinalaisen tangon kuvioiden käyttö suomalaisen tangon mausteena hämmästyttää positiivisesti. Kyselyn vastauksissa kerrotaan, että puhdasta argentiinalaista tangoa tanssivat eivät tee

ollenkaan foksimaista vaihtoaskeleita ja käyttävät enemmän vartalovientä. Ochot ja jalkakikkailut kuuluvat kuvioihin, jotka argentiinalaisesta tangosta mainitaan tämän kysymyksen yhteydessä. Vastauksissa kerrotaan myös, että argentiinalaisen tangon kuvioita harvoin tuodaan foksiin, sillä se ei luonteeltaan sovi foksin tyyliin.

Muutama tanssija mainitsee foksin ja tangon eroissa myös vanhan tangon¹ tyylin, swingin puutumisen ja tangossa napakamman suunnan muuttelemisen. Tangojen bequine-osia toiset tanssivat myös boleronä.

Foksin kuviomateriaalia pidetään enemmän hidas-hidas-nopea-nopea -vaihtoaskelkaavaa noudattavana, keveämmällä askeleella tanssittavana lajina. Liikkeen swing, jouhevuus ja leikittelevyys sekä jouston vaihtelevuus kuuluvat foksin luonteeseen. Fuskun lisääminen on luontevaa ja sanotaan, että taivutukset ja hidastukset eivät kuulu olennaisesti foksiin. Tanssiin voi mahdollisesti lisätä myös pienempiä nostoja.

Eräs kyselyyn vastannut totesi seuraavaa: "Ihminen ei *tanssi* tangoa, hän *hengittää* tangon. Tango on enemmän ilmentymä miten tanssija *näkee* musiikin, ei vaan askelkuvioiden tekoa tai rytmisissä marssimista." (Mies, Etelä-Suomi)

4.2 Humpan pyörteissä

4.2.1 Humppa soittajille

Muusikkokyselyyn vastanneiden mukaan humppa kuuluu vahvasti suomalaiseen perinteeseen, lavatansseihin ja tanssiyleisön tanssitaitoon. Tanssiyleisö haluaa kuulla illan aikana humppaa, ja myös tanssiorkesterit nauttivat humpan soittamisesta. Humpan jousto ja hytkyminen tulevat luonnostaan suomalaisen kehosta, kuuluvathan hyppyaskeleet ja hölkkä perusliikkeisiin elämämme

¹ Wanhasa Tangossa on vaikutteita Tango Romanosta ja argentiinalaisesta tangosta, jota tämä tango osittain on aikoinaan jäljitellyt. Vanhan tangon askelrytmytys poikkeaa tavallisesta tangosta ja siinä hidas- hidas-nopea-nopea askelluksen sijasta tanssitaan hidas-nopea-nopea-hidas -rytmiikalla. (Tanssiseura Hurmio 2004-2013, hakupäivä 10.1.2013.)

aikana. Rehevakas ja riehakas, iloinen ja hauska, rento ja vauhdikas, suomalaista rokkia – nämä ovat kuvailuita, joita muusikkokyselyyn vastanneet kirjoittavat.

Muusikkokyselyssä mainitaan, että ns. tavallinenkin tanssiyleisö pitää humppaa mieleisenä. Lisäksi paljon kursseilla käyvät ja omaksi ilokseen treenailevat valloittavat tanssilattian mieluusti humpan rytmin alkaessa, onhan humppararin aikana mahdollista kehitellä kaikenlaisia kikkailuja ja musiikintulkintoja tanssiin. Tanssiorkesteri Hurman jäsenet mainitsevat, että humppa saa hien pintaan, ja siksi sitä tulisi tanssia. Vahva sija tanssiperinteessä ja suomalaisessa tanssikulttuurissa ovat syitä humpan tanssimiselle ja sen viemiselle eteenpäin tulevia sukupolvia ajatellen. Muusikot ovat mielissään humpan monipuolisuudesta ja elämänkaaresta.

4.2.2 Humpan tyyli

Kun humppa soi tanssilavoilla, voi tyylejä nähdä monenmoisia. Tanssijoiden joukosta voi erotella perinteisen humpan, nilkkuhumpan, kävely- ja kuviohumpan tyyliä ja buggin tanssijat. Toiset tanssiparit sekoittavat humpan tyyliä sekaisin, joten pelkästään yhden selkeän humppatyylin löytäminen ja erottaminen joukosta voi joskus olla vaikeaa.

Perinteisen humpan tanssijoilla askellus on kolmen pikkuaskeleen rytmittelyä, jossa jokainen askel on vaihtoaskel. Lajityylistä on voitu kuulla myös kuvailut vaihtoaskelhumppa tai triplettihumppa. Liikkumisvauhti voi olla vauhdikas perinteisellä humpalla "pomppien", joten aivan jokaisena hetkenä ruuhkassa tanssijat eivät pysty lavoilla tätä tyyliä toteuttamaan yhtä energisenä ja etenevänä.

Nilkkuhumppaa saattaa myös nähdä tanssittavan, ja se on varsinkin Oulun alueella tanssittu humpan tyyli, jossa yhden askeleen lisäksi otetaan vaihtoaskel. Nilkkuhumppassa vaihtoaskel tulee aina samalle puolelle, miehen vaihtoaskel eli "nilkkuaskel" on aina oikea-vasen-oikea, naisen vasen-oikea-vasen. "Askel-ni-ilk-ku" voisi olla nilkkuhumpan hokema.

Kävelyhumppassa askeletaan jokaiselle iskulle hölkähtävällä joustotyyliillä, ja tämän tyylin esinä voitiin pitää onestepiä (ks. luku 3.2.). Tärkeintä kävelyhumppassa on pitää perinteinen tanssiasento koossa ja vartaloiden neliöt (olkapäät ja lantioluut) kohti toisiaan, vaikka tanssiparin

kanssa käännettäisiinkin tilassa eri suuntiin.

Kuviohumpassa askelluksen pohjana on myös hölkkäjoustollinen kävely, mutta perinteisen tanssiasennon ei tarvitse koko ajan pysyä koossa. Parin kanssa voidaan tanssia myös avoimessa oteessa ja erilaisia kuvioita vaihdellen. Tärkeitä kuviohumpun ja buggin eroja ovat seuraavat asiat:

- Kuviohumpassa miehen rintamasuunta pyrkii pysymään mahdollisimman paljon tanssisuuntaa kohden.
- Kuviohumpassa edetään tanssisuunnassa mahdollisimman sujuvasti, eikä jäädä kovin pitkiä aikoja askeltamaan paikalleen.
- Buggissa nainen pyörii miehen ympärillä, ja mies pyörii vielä itsensä ympäri. Näitä asioita kuviohumpassa ei ole.
- Buggin ja humpun joustoissa on selkeät erot: Humpassa on tarkoitus toteuttaa hölkkämäistä rentoa kävelyä, buggissa on tärkeämpää saada askeleesta rullaava nilkasta lonkkaan saakka.

4.2.3 Tanssijoiden humppa

Tanssijakyselyyn vastanneista kokonaisuudessaan 91 % tanssii humppaa vähintään kerran illassa. Humppaa joka kerta tai lähes joka kerta tanssivia on 50 % vastaajista. Lisäksi 41 % tanssijoista pyrkii tanssimaan humppaa ainakin kerran illassa. Tangossa vastaavat luvut olivat 67 % ja 30 %. Kuumana kesäpäivänä humpun tanssiminen saattaa jäädä, eikä sitä aivan joka kerta halua tanssia. Tanssittavien ja tanssittajien määrän vuoksi humpat jäävät tanssimatta.

Ainakin kerran illassa vastaavista voisi ajatella, että humppa on mahdollisesti näistä lajeista se, johon voi tanssia monipuolisimmin. Humpun soidessa voi silloin tällöin käydä tanssilattialla, sillä humpun eri tyyleistä voi valita mieleisensä, buggin tanssiminen onnistuu ja tanssilattian keskellä muun muassa fuskua tanssiviakin näkee. Kun vastaajia pyydetään määrittelemään oma suhde humppaan, 42 % tanssijoista pitää humpasta ja 39 %:n mielestä humppa menettelee silloin tällöin. Nämä määrittelyt tukevat myös sitä ajatusta, että jokaista humppaa ei halua tanssia, mutta jonkin humpun soidessa voi lattialla pyörähtää.

Jopa 17 % kyselyyn vastaajista tanssii humppaa samaa sukupuolta olevan tanssijan kanssa. Humppa on tangon ja cha chan rinnalla ehkä neutraalein ja luontevin laji toteuttaa myös samaa sukupuolta olevien tanssijoiden kanssa. Hakuriviin jää turhan usein kymmeniä naisia seisoskelemaan, sillä heitä ei ole tultu hakemaan. Miksi ei voisi naisena kokeilla omaa viemisen taitoa ja pyytää vierestä seisovaa tuttua tai tuntematonta tanssijaa pariksi? Joskus kannattaa naisena kokeilla viejän roolia, sillä tämä tuo kokemusta viejän roolista ja vaihtelua omaan tanssiin.

Vastaajista 38 % sekoittaa omassa tanssissaan perinteisen ”triplettihumpan” ja kävely- tai kuviohumpan. Jopa 23 % tanssii humpat puhtaasti buggina. Monet naisista vastasivat, että menevät sitä mitä mies vie, mutta suurta hajontaa aiheutti se, mitä he haluavat miehen vievän. Puolet näistä naisista vastasi, että ehdottomasti humppa tanssitaan buggina, puolet taas kirjoitti että kunhan tanssi ei ole liikaa sekoittamista yhdistämällä buggia ja humppaa. Koko vastaajamäärästä 9 % tanssii humppaa perinteisenä tripletti- eli hyppyhumppana. Koska kysymys ei ollut monivalintakysymys ja vastaajat saivat valita vain yhden kohdan tai kirjoittaa jonkun muun tavan, hajonta oli tässä kysymyksessä valtava. Noin 30 % kysymykseen vastanneista valitsivat kohdan ”muu” ja kirjoittivat perusteluksi erilaisia variaatioita yllämainituista vaihtoehdoista.

Humpan perinteen jatkuminen ja sen puhdas tanssiminen tulevina vuosikymmeninä tuntuu olevan kyseenalaista, sillä jopa 80 % vastaajista ei halua kuulla humppaa enempää. Tangon tanssijoista 51 % ei haluaisi kuulla tangoa soitettavan lisää. Tutkimuksestani ei tässä kysymyksessä kuitenkaan selviä, ovatko tanssijat tyytyväisiä tämänhetkiseen määrään vai eivätkö he halua tanssia kyseistä lajia enempää.

Kun vastaajilta kysyi, miksi tulisi tanssia humppaa, vastauksista nousi selkeästi esille vastaukset, joiden mukaan humppaa pitäisi tanssia perinteen, kunnon ja liikunnan vuoksi. Vastaajien mukaan humppaa kannattaisi tanssia sen hauskuuden, hassuttelun ja huumorin vuoksi, sillä yksikään tanssija ei poistu humpalta huonolla mielellä. Ilo, hymy ja hyvä mieli, tuntuvat olevan humpan ”pyhä kolminaisuus”. Humpan osaaminen ja tanssiminen tuo monipuolisuutta eri musiikkirytmihin, joita lavoille tullaan tanssimaan. Helppous on myös yksi syistä, joka oli alleviivattu monessa vastauksessa. Musiikintulkinnallisia keinoja löytyy monenlaisia, ja tanssijat tulkitsevat pääasiallisesti humpan sanoja, rytmillisiä muutoksia, soittimia ja fraasien loppuja.

Mielestäni hyvällä tavalla silmäänpistävimpiä lauseita joita vastaajat olivat kirjoittaneet, ovat seuraavat perustelut:

”Humppaa ei ole muualla maailmalla.” (Mies, Etelä-Suomi)

”Ettei perinne unohdu.” (Mies, Länsi-Suomi)

”Hyvissä humppasovituksissa on paljon tulkinnallisia aineksia.” (Mies, Oulun lääni)

”Humppa ei saa jäädä buggin alle, vaan humppaa tulisi vaalia huolella, sillä se on lajeista katoavin luonnonvara.” (Nainen, Etelä-Suomi)

”Kaikkien pitäisi opetella tanssimaan humppaa niin että se on hauskaa!” (Nainen, Etelä-Suomi)

”Humppa on parasta jumppaa.” (Nainen, Länsi-Suomi)

Näistä perusteluista huokui viesti siitä, että meillä ei ole varaa unohtaa humppaa uudempien lajien tanssihuumassa, sillä humppaa ei tanssita missään muualla maailmassa. Humppaa kannattaisi myös tanssia siksi, että se on liikuntana todella tehokasta. Lisäksi humppakappaleen rakenne ja sanat ovat monimuotoiset ja niistä löytyy paljon yksityiskohtia, joita tanssijat voisivat monipuolisemmin tulkita yhteisessä tanssissaan.

Kahilat (2006, 36) kiteyttävät yhteen lauseeseen humpan tärkeyden: ”Humppa on suomalainen instituutio ja tangon ohella kansallisen tanssikulttuurin toinen tukijalka”.

4.3 ”Askel-Askel-cha-a-ssé”

4.3.1 Cha cha muusikoille

Rytmikäs lattari on kahden tanssiorkesterin kuvailua cha challe. Kyselyssä myönnetään myös, että cha cha on vaikea rytmilaji soittaa: Voisiko tämä olla yksi syy sille, että lajia on vaikea tanssia rytmityksensä puolesta? Jos soittajille on vaikea soittaa cha chan rytmilliset piirteet selkeällä ja tietyllä luonteenomaisella tavalla, voi tämä tuottaa musiikin kuuntelijalle ja varsinkin tanssijalle ongelmia. Orkestereiden kokoonpano, kokemus ja yleinen tyyli voivat luoda haasteita cha chan soittamiseen.

Varjokuva kertoo vastauksessaan, ettei soita cha chata, koska rytmilaji ei ole heidän tyylistään musiikkia. On mielestäni hienoa, että jokainen orkesteri panostaa siihen musiikkiin, mikä tuntuu heille miellyttävältä. Orkestereiden soitannasta saattaa silloin tällöin kuulla, etteivät soittajat pidä tietyn rytmilajin soittamisesta. Koska soittajat panostavat erilaisiin tyyliin, tämä tuo myös monipuolisuutta eri orkestereiden soittoasettien välille. Välilevyillä voi soittaa illan aikana esimerkiksi muutamat cha chat, jos välttämättä tanssijat haluavat päästä tanssimaan illan aikana kaikki lajit.

Cha chan soittamisen perusteluissa ei tullutkaan niin yksimielistä vastausta kuin tangon perinteikkyyden ja tangon soittamisesta nauttimisen osalla. Cha chan soittamista perustellaan eniten sillä, että yleisö haluaa kuulla kyseistä tanssirytmia. Lisäksi Hurma kertoo, että cha cha tuo vaihtelua perustansseihin, jos haluaa tanssia muutakin kuin vaihtoaskelta. Toisaalta Lasse Paasikko mainitsee oivallisesti cha chan tanssimisesta seuraavaa: Cha cha on tyylinmukaisesti tanssittuna mukavaa sekä sitä voi lavalla mennä yhtä hyvin vaihtoaskeleella. Tällöin ei kenenkään tarvitse olla tanssimatta cha chan aikana.

Cha chan kuvioissa tanssitaan käden päähän, tehdään avauksia ja liikutaan välillä voimakkaasti tiettyyn suuntaan. Kuviot saattavat viedä paljon tilaa. Miten saataisiin liike mukautumaan paremmin tilaan, jotta ei sattuisi törmäyksiä muiden pariin kanssa? Tässä voisi olla tulevaisuuden haaste tanssijoille, jotka haluaisivat päästä liikkumaan tilassa enemmän. Paasikko kirjoittaa myös

vastauksessaan, että voitaisiinko cha chata opetella tanssimaan lavoilla enemmän etenevästi ja pienesti, jotta newyorkereita (avaukset) keskellä tanssivat parit eivät tukkisi lattiaa?

4.3.2 Cha chan rytmityksen haasteellisuudesta

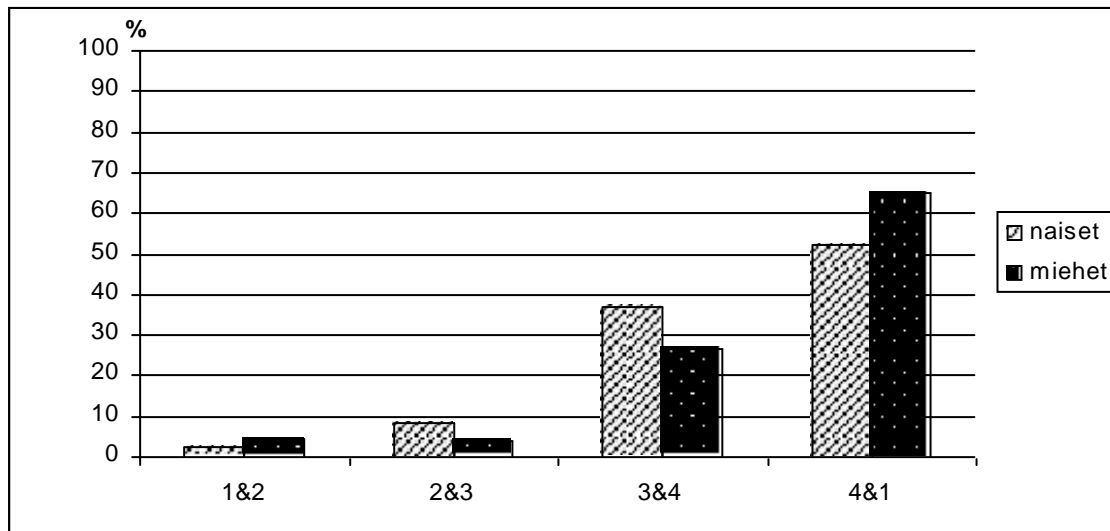
Tanssijoiden kyselyyn vastanneista 88 % tanssii cha chata vähintään kerran illassa. Cha chata joka kerta tai lähes joka kerta tanssivia on 53 % vastanneista. Tällöin 35 % tanssii ainakin kerran illassa. Kysymykseen vastanneista 12 % ei tanssi cha chata ollenkaan. Tangon tanssimattomien osuus oli 3 % ja humpan 9 %, joten cha chata tanssitaan keskimäärin vähiten näistä lajeista. Cha chata tanssitaan mahdollisesti vähiten sen vuoksi, että se on vielä vieraampi laji tangon ja humpan rinnalla. Askelrytmin toteutusta saatetaan pitää myös vaikeana ja musiikin rytmiä vieraampana, jolloin cha chat jäävät tanssimatta. Lisäksi tango- ja humppamusiikkia soitetään lavatanssi-illan aikana useammin kuin cha chata, joten mahdollisuus tanssia kyseistä lajia jää vähemmälle.

Kyselyyn vastanneista (tyhjiä ei ole huomioitu) 56 % pyrkii tanssimaan cha chan chassé-askeleen iskuille 4 & 1. Seuraavaksi suosituin nopeiden askeleiden sijoittuminen iskuille on 3 & 4, jota tanssii 34 % vastaajista. Muista rytmityksistä 7 % vastanneista tanssii iskuille 2 & 3 ja 3 % iskuille 1 & 2. Kyselyn koko osallistujamäärästä, 721 vastaajasta, jopa 130 on jättänyt vastaamatta kysymykseen. Johtuneeko tämä siitä, että kysymys oli aseteltu huonosti vai siitä, ettei rytmityksen sijoittumista ole ajateltu musiikin suhteen? Suurin osa vastaamatta jättäneistä oli naisia. Nainen seuraa sitä mitä mies vie, joten suurin osa naisista on voinut jättää vastaamatta tämän vuoksi.

Vaikka rytmitys 4 & 1 on kärjessä, sen johtoasema ei ole kuitenkaan kovin selkeä, kun vain alle puolet tanssijoista on tämän rytmityksen kannalla. Jos 214 viejän keskuudessa tarkastellaan chassé-askeleen rytmitystä (tyhjiä kohtia 33), kysymykseen vastanneista noin 65 % pyrkii tanssimaan iskuille 4 & 1. Tämän tuloksen lukeminen on positiivista luettavaa, sillä reilusti yli puolet kyselyyn vastaamista miehistä toteuttavat kyseistä 4 & 1 rytmiä.

507 naisvastaajan keskuudessa (tyhjiä kohtia 91) noin 52 % tanssii iskuille 4 & 1 ja noin 37 % iskuille 3 & 4; Tässä erot ovat enää erityisen pienet. Taulukossa 1 on eroteltu chassé-askeleen eroja viejillä ja seuraajilla.

Taulukko 1. Cha chan rytmityksen jakautuminen prosentteina naisten ja miesten välillä, suhteutettuna vastaajien määrään.

Chassé-askeleen rytmitykseen liittyvään kysymykseen jopa 90 naista jätti vastaamatta, mikä on melkein viidesosa kaikista kyselyyn vastanneista naisista. Onko viidesosa naisista epävarmoja cha chan rytmityksestä vai onko kysymykseen jäänyt vastaamatta siksi, että miehet vievät? Jos vastauksena on juuri se, että seurataan mitä viedään, täytyisi jokaisen tanssijan pysähtyä miettimään asiaa. Vaikka vientityylit vaihtelevat, niin mitä tämä tanssittava laji on juuri minulle ja miksi haluaisin sitä tanssittavan kyseisellä tavalla. Toisaalta voi olla mahdollista, että kysymys on ollut huonosti muotoiltu, ja siksi moni on jättänyt vastaamatta kysymykseen.

Viejien ja seuraajien välillä on jonkin verran näkemuseroja chassé-askeleen sijoittumisesta, mikä varmasti luo parien välille jonkinlaisia hankaluuksia. Jos esimerkiksi askeleet menevät sekaisin, saako mies korjattua rytmin takaisin mieleisekseen. Toinen vaihtoehto on, että nainen korjaa tilanteen, jossa rytmitys muuttuukin eriksi, kuin millä mies on lähtenyt liikkeelle tanssin alussa. Tarkastellessani kesän aikana cha chan tanssijoita toisten parien rytmitys saattoi vaihtua monta kertaa yhden kappaleen aikana. Ovatko tässä syynä parien väliset mielipide-erot, kappaleiden epäselvä rytmi vai jokin muu syy? On siis tärkeä viejänä luottaa omaan vientiin ja seuraajana asettua seuraajaksi, on toisen vientityyli mieluinen tai ei. Oman näkemyksensä voi tuoda esille, jos siihen tulee tilaisuus ja toinen kysyy apua rytmin selvittämiseen.

Seuraavaksi haluankin tutkia tarkemmin, voiko Suomen sisällä tehdä selkeitä sijoittumiseroja rytmityksen suhteen.

4.3.3 Rytmitysten analysointi Suomen sisällä

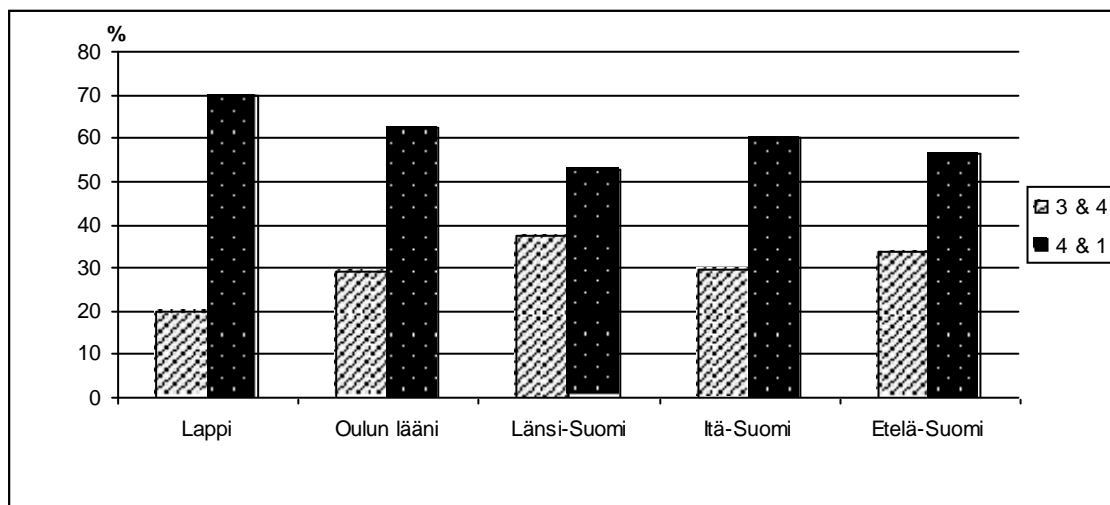
Chassé-askeleen sijoittumisen rytmitykset 4 & 1 ja 3 & 4 ovat siis suosituimpia tanssijoiden keskuudessa, ja vastauksen jakautumista alueittain on eritelty tarkemmin taulukossa 2. Rytmitys 4 & 1 on englantilaisten vakioitujen latinalaistanssien perustaa, Walter Lairdin ”The technique of latin dancing” –kirjasta tuttua (Laird 2009, 146). Tällöin askeleiden otto voi mahdollisesti tuntua toisten tanssijoiden mielestä vaikealta, sillä tanssi aloitetaan painonsiirrolla ja etu- ja taka-askeleet ovat otettu musiikin iskulle 2. Rytmitys 4 & 1 voi olla vaikeaa hahmottaa, jos musiikki ei ole tarpeeksi tuttua tai sieltä ei ole kuullut tiettyjä cha chan rytmisöittimien ominaisia luonteenpiirteitä. Tanssinopettajat ovat yksinkertaistaneet askeleiden sijoittumisen ja päättäneet aloittaa tanssin ilman painonsiirtoa, jolloin etu- ja taka-askeleita otetaan 1. iskulle. Näin on kentälle syntynyt rytmitys 3 & 4.

Tässä perusaskeleen suosituimpien rytmitysten lähtöhokemat:

3 & 4 (aloitetaan hitailla askeleilla) = ”Askel-askel-cha-a-ssé-askel-askel-cha-a-ssé”

4 & 1 (aloitetaan painonsiirrolla) = ”Painonsiirto-askel-askel-cha-a-ssé-askel-askel-cha-a-ssé”

Taulukko 2. Rytmitysten 3 & 1 ja 4 & 1 sijoittuminen vastaajien kesken alueittain.

Tuloksista nähdään, että rytmitys 4 & 1 on tällä hetkellä suosituin. Toisaalta tuloksista voidaan analysoida, että Länsi-Suomessa rytmitykset 3 & 4 ja 4 & 1 jakaantuvat tasaisesti vastaajien kesken. Rytmitykset 3 & 4 ja 4 & 1 ovat tyyliuuntia, joita tällä hetkellä yleisimmin opetetaan. Ei siis ole yllätys, että suurin osa tanssijoista käyttää jompaakumpaa näistä rytmityksistä. Seuraajalle voi olla hankalaa tanssia juuri toista rytmiä kuin mitä on yleensä tottunut tanssimaan. Myös törmäilyt tanssilattialla saattavat lisääntyä rytmityserojen vaihdellessa, sillä parit eivät liiku samaan rytmiin.

5 PÄÄTELMÄT

Suomalaisten tanssilavakulttuuri on monipuolista erilaisten tanssirytmien ja -lajien johdosta. Myös illan orkestereiden kautta musiikkitarjontaan tulee vaihtelua, ja toiveita heille saa ehdottaa. Tämä kommunikointi ja reagoiminen soittotarjontaan tuovat muusikoiden ja yleisön välille luontevaa vuorovaikutusta.

Tangoa pidetään tärkeänä osana suomalaista lavatanssiperinnettä. Tangomusiikin soidessa tanssijat muuttavat tanssityylinsä erilaiseksi verrattuna foksiin. Suurin osa tanssilattialla pyörähtelevistä pareista muuttaa tanssiasentonsa syleilevämmäksi ja askeldynamiikkansa sitkeämmäksi. Kuviomateriaaliin lisätään enemmän ohiaskeleita, ja askelrytmiä vaihdellaan monipuolisemmin verrattuna foksiin. Suomalaisen tangon lisäksi tanssitaan argentiinalaista tangoa, tai maustetaan tanssia sen kuviomateriaalilla. Tanssijat nauttivat tangon tanssimisesta ja haluavat tanssia sitä myös monipuolisuuden vuoksi. Tangon tanssimattomuus johtuu siitä, ettei tangomusiikista ja -tanssista välitä. Kuitenkin näyttää siltä, ettei kukaan vihaa tangoa. Tunnelmointi, tulkinta, intohimo ja halu oppia enemmän mainittakoon tangon tanssimisesta.

Kyselyyn vastanneiden mukaan humppa kuuluu vahvasti suomalaiseen perinteeseen, lavatanssiin ja tanssiyleisön tanssitaitoon. Tanssijatkin pitävät humppaa tärkeänä lajina perinteiden jatkamisen vuoksi, mutta silti ainakin 23 % kyselyyn vastanneista tanssii buggia humppamusiikin soidessa. Humpan monipuolisuus lieneekin siinä, että musiikkirytmien tanssitaan eri lajeja. Tämä tuo myös uutta nostetta ja tuloa lajille. Ns. tavallinen tanssiyleisö pitää humppaa, mutta niin myös paljon kursseilla käyvät ja omaksi ilokseen treenailevat parit. He valloittavat tanssilattian mieluusti humpan rytmin alkaessa, onhan humppaparin aikana mahdollista kehitellä kaikenlaisia kikkailuja ja musiikintulkintoja tanssiin, lisäksi humppa on loistavaa kuntojumppaa. Positiivinen asia on se, että jopa 17 % kyselyyn vastanneista tanssii humppaa sekä naisten että miesten kanssa. Humppa on lajina tangon ja cha chan rinnalla neutraalein ja luontevin laji tanssia samaa sukupuolta olevien tanssijoiden kanssa. Kyselyn vastaajista 80 % ei halua kuulla humppaa lisää, mikä on suuri määrä. Se, mitä humppa on kymmenen vuoden päästä, on mielenkiintoista seurattavaa.

Cha chan chassé-askeleen rytmitykset 4 & 1 ja 3 & 4 ovat tällä hetkellä opetetuin tyylit, mutta tanssittu rytmi on tällä hetkellä kuitenkin 4 & 1. Länsi-Suomessa rytmitykset ovat tasaisesti

jakaantuneet, mutta myös esimerkiksi Etelä-Suomessa rytmitys 3 & 4 on jo hyvin suosittu 4 & 1 -rytmityksen rinnalla. Seuraajat voisivat myös miettiä tanssiharrastuksen parissa, mikä olisi se rytmitys, mitä mieluiten toteuttaisiin ja miksi. Mielenkiinnolla jään seuraamaan, kumpi rytmitys on viiden tai kymmenen vuoden päästä tanssittu. Vakioidun 4 & 1 -rytmityksen toivoisi pitävän suosionsa tanssittuimpana tyylinä. Opetustoiminnalla on suurin merkitys tässä eri rytmitysten tanssittavuudessa.

6 POHDINTA

Opinnäytetyötä tehdessä ja vastauksia analysoidessa mieleen juolahti monia kysymyksiä, joita tuli pohdittua mielenkiinnolla. Kyselyyn vastanneista suurin osa, eli 70 %, oli naisia. Mielestäni tämä vastanneisuusprosentti on melkein verrattavissa tyypillisen lavatanssi-illan sukupuolijakamaan: naisia voi olla paljon enemmän kuin miehiä. Jos kyselyssä olisi ollut enemmän miesvastaajia, olisivatko kyselyn tulokset heitelleet voimakkaammin puolin tai toisin?

Käytin opinnäytetyössäni kyselyä tutkimusmenetelmänä. Laajan vastaajamäärän ansiosta tutkimusmenetelmä osoittautui onnistuneeksi. Kysymysten muotoilulla olisi tuloksista voinut saada vielä tarkempia, mutta tälläkin muotoiluilla onnistuin saamaan hyvän kokonaisuuden nykytilanteesta. Lähdekirjallisuudesta sai tarpeeksi faktatietoa ja materiaalia, ja kyselyiden tuloksia oli helppo analysoida. Olisi ollut mielenkiintoista kuvata videolle tangoa, humppaa ja cha chata lavatanssi-iltojen aikana. Näistä kuvauksista olisi varmasti saanut syvennettyä tuloksien sisältöä.

Olisi hienoa toteuttaa samanlainen tutkimus vuonna 2022, kymmenen vuoden päästä, ja tutkia samoja lajeja. Mitkä tanssiorkesterit ja artistit ovat tuolloin suosituimpia ja ovatko tanssilavojen tavat muuttuneet kuinka radikaalisti? Millaisina tango, humppa ja cha cha näyttävät tulevaisuuden lavatansseissa? Palaako ihmisten mielenkiinto takaisin perinteisiin lajeihin, joilla on pidemmät juuret, vai suuntautuuko mielenkiinto edelleen uudempiin trendilajeihin? Onko humppamusiikin soudessa yhä enemmän buggin tanssijoita, vai onko humppa edelleen suosituimmassa roolissa? Onko vuonna 2022 tanssilavatoiminta vielä yhtä energistä, vai häviääkö pienimpiä lavoja suurempien jalkoihin?

Mielenkiinnolla jääme yhdessä seuraamaan ja odottamaan, mihin suuntaan tanssitoiminta kehittyy lavoilla, kursseilla ja opetuskentällä. Toivon, että me keväällä 2013 Oulun seudun ammattikorkeakoulusta valmistuvat tanssinopettajat (AMK) jaamme opetuksissamme eteenpäin tangon tunnelmallisuutta, humpan ainutlaatuisuutta ja cha chan 4 & 1 rytmityksen sujuvuutta liitettynä musiikkiin. Olemme ammattitaidoillamme valmiita tuomaan Suomen tanssinopetuskentälle uutta intoa, tietoa ja energiaa

LÄHTEET

Aholaita, H., juontaja, Iskelmä-radio. 2012. Puhelinhaastattelu 31.10.2012. Tekijän hallussa.

Hakulinen, K. & Yli-Jokipii, P. 2007. Tanssilavakirja: Tanssista, lavoista ja lavojen tansseista. Helsinki: AtlasArt.

Heikkinen, A. 2011. Lavatangon eksotiikkaa (2011) – Tampereella koettu tanssi jälkikoloniaalisen teorian kautta tarkasteltuna. Tampereen yliopisto: Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö.

Hurma, orkesteri. Re: Vielä viimeinen vaivannäkö opinnäytetyötäni varten. Sähköpostiviesti heini1990@gmail.com 23.2.2013.

Hällmark, E., muusikko. Re: Vielä opinnäytetyöhön apua. Sähköpostiviesti heini1990@gmail.com 19.2.2013.

Kahila, H. & P. 2006. Kun Suomi sanoi: Saanko luvan? Helsinki: Gummerus.

Kontturi, L. 17.5.2006. Sosiaalinen ympäristö muovaa paritanssia. Hakupäivä 25.9.2012 <http://www.susel.fi/artikkelit/sosiaalinen.php>.

Kuusisto, S. & Vuorimies, R. 1991. Baila, baila: Kuubalaisen tanssin käsikirja. Helsinki: VAPK-kustannus.

Laird, W. 2009. The Laird Technique of latin dancing – The Commemorative Edition. Englanti: International Dance Publications Limited of Bennett Road, Brighton BN2 5JL.

Luhtala, P. 1997. Rumbakuninkaista salsatähtiin. Porvoo, Helsinki, Juva: Wsoy.

Metsäketo, M. & Rehnström, S. 2011. Kompia ikä kaikki – Tanssimusiikin käsikirja. Helsinki: Selvät Sävelet.

Mäkimattila, K., muusikko. Re: Opinnäytetyön viimeinen silaus. Sähköpostiviesti heini1990@gmail.com 5.3.2013.

Niemelä, V. V. 1998. Paritanssin pyörteitä vuodesta 1650 vuoteen 1995. Helsinki: Otava.

Paasikko, L., muusikko. Oulun seudun ammattikorkeakoulu, kulttuurialan yksikkö. Musiikki ja tanssi - syventävät opinnot. 2012. Opintojakson oppimateriaali 2.5.2012 & 1.11.2012. Tekijän hallussa.

Paasikko, L., muusikko. Re: Vielä viimeinen vaivannäkö opinnäytetyötäni varten. Sähköpostiviesti heini1990@gmail.com 24.2.2013.

Suomen tanssipalvelin. Tanssipaikkojen ohjelmakalenteri. Hakupäivä 25.2.2013, <http://www.tanssi.net/fi/k/index.html>.

Tanssiseura Hurmio. Tanssilajit. Esittely Wanhasta tangosta. Hakupäivä 10.1.2013, <http://www.hurmio.fi/tanssilajit/wanha-tango>.

LIITTEET

Tanssijoiden kysely - kesä 2012

Kyselyyn vastaaminen kestään n.5min. Yleisten kysymysten lisäksi vastaat tarkentaviin kysymyksiin kolmesta eri tanssilajista.

*Oletuksena:

Lavatanssi-iltta, bändi soittaa settejä 3x45min, settien välissä soi levy musiikki

Valitse vaihtoehdoista paras vastaus. Monivalintakysymyksissä pyri valitsemaan vaan yksi vastaus, mutta vaikeuden keskellä, valitse enemmän.

Vastauksista kyllä ja ei, valitse vain toinen.

Perustiedot:

Nainen

Mies

Asun:

Etelä-Suomen läänissä

Itä-Suomen läänissä

Länsi-Suomen läänissä

Oulun läänissä

Lapin läänissä

Ahvenanmaan läänissä

Käyn tansseissa:

Asuinpaikkani lähellä (alle 100 km)

Matkustan kauemmas (100-300km)

Ympäri Suomen

Olen käynyt lavatansseissa:

Vuoden

2-5 vuotta

5-10 vuotta

10-20 vuotta

Yli 20 vuotta

Yleiset kysymykset:

1. Käytkö tällä hetkellä aktiivisesti lavatansseissa?

a) kyllä

b) ei

2. Mihin seuraavista ryhmistä valtaosa tansseissa kävijöistä mielestäsi sijoittuu?

a) ainoastaan tanssinharrastajia

b) faneja ja tanssinharrastajia

c) ainoastaan faneja

d) joitain muita, mitä?

3. Onko tanssinharrastajien määrässä tapahtunut muutoksia viimeisen 5 vuoden aikana?

a) harrastajia on enemmän

b) harrastajia on vähemmän

c) harrastajien määrä on pysynyt samana

4. Mikä vaikuttaa siihen, minkä orkesterin tansseissa käyt?

a) soittolista suunniteltu monipuoliseksi

b) orkesterin musiikki on vetovoimaista

c) orkesteri vetää puoleensa muita tanssijoita

d) jokin muu syy, mikä?

5. Valitse 3 orkesteria/artistia/yhtyettä, jonka tansseissa haluat käydä niin usein kuin mahdollista:

A. Aallon Rytmiorkesteri

Arja Koriseva

Finlanders

Hurma

In The Mood

KinoJake La

Strada Markku

Aro Matti ja

Teppo

Pekka Niskan Pojat

Sinitaivas

Taikakuu

Varjokuva

Jokin muu, mikä?

TANGO

1. Tanssin lavatanssi-illan aikana tangoa...

a) joka kerta

b) ainakin kerran illassa

c) en ollenkaan

1.1. Tanssin tangoa yleensä..

a) vastakkaisen sukupuolen kanssa

b) samaa sukupuolta olevan kanssa

c) sekä naisten että miesten kanssa

1.2. Miksi et tanssi tangoa (vastaa jos olet vastannut c kysymykseen 1)?

a) tangoja ei tule tarpeeksi

b) en välitä tangosta

c) tangon tanssijoita on vähän

d) en osaa tanssia tangoa

e) joku muu syy, mikä?

1.3. Miksi tanssit tangoa (vastaa jos olet vastannut a tai b kysymykseen 1)?

- a) nautin tangon tanssimisestä
- b) tango kuuluu perinteisiin
- d) haluan tanssia illan aikana monipuolisesti
- e) joku muu syy, mikä?

1.4. Valitse sinua ja tangoa parhaiten kuvaava määre

- a) Rakastan tangoa
- b) Pidän tangosta
- c) Menettelee silloin tällöin
- d) En välitä tangosta
- e) Vihaan tangoa

2. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria tangoa tanssit illassa?

- a) tanssiväen paljous
- b) muu yleisö tanssipaikalla
- c) tanssittajien/tanssittettavien määrä
- d) sää
- e) ei mikään
- f) joku muu, mikä?

2.1. Tanssin tangoa...

- a) argentiinalaisen tangon tyylillä
- b) sitkeämmällä ja vaanivammalla askeleella; suomalaisena tangona
- c) sekoittamalla yllämainittuja tyylejä
- d) samalla tavalla kuin foksia, musiikki vain muuttuu
- e) jonain muuna, minä?

2.2. Vaihteleeiko tangotyyli...

- a) parin mukaan
- b) musiikin mukaan
- c) tanssipaikan mukaan
- d) jonkun muun syyn vuoksi, minkä?

2.3. Käytän tangossa ja foksissa erilaisia kuvioita?

- a) kyllä
- b) ei

Jos vastaat kysymykseen 2.3. kyllä, kuvaile asiaa muutamalla sanalla:

3. Haluaisitko kuulla illan aikana enemmän tangoja?

- a) kyllä
- b) ei
- c) silloin tällöin

3.1. Käytkö koskaan pyytämässä orkesterilta lisää tangoja?

- a) kyllä
- b) ei

4. Kuvaile tangoa muutamalla sanalla, esimerkiksi mielikuvin tai adjektiivein.

5. Miksi ihmisten tulisi tanssia tangoa?

HUMPPA

1. Tanssin lavatanssi-illan aikana humppaa...

- a) joka kerta
- b) ainakin kerran illassa
- c) en ollenkaan

1.1. Tanssin humppaa yleensä..

- a) vastakkaisen sukupuolen kanssa
- b) samaa sukupuolta olevan kanssa
- c) sekä naisten että miesten kanssa

1.2. Miksi et tanssi humppaa (vastaa jos olet vastannut c kysymykseen 1)?

- a) humppaa ei tule tarpeeksi
- b) en välitä humpasta
- c) humpan tanssijoita on vähän
- d) en osaa tanssia humppaa
- e) joku muu syy, mikä?

1.3. Miksi tanssit humppaa (vastaa jos olet vastannut a tai b kysymykseen 1)?

- a) nautin humpan tanssimisestä
- b) humppa kuuluu perinteisiin
- d) haluan tanssia illan aikana monipuolisesti
- e) joku muu syy, mikä?

1.4. Valitse sinua ja humppaa parhaiten kuvaava määre

- a) Rakastan humppaa
- b) Pidän humpasta
- c) Menettelee silloin tällöin
- d) En välitä humpasta
- e) Vihaan humppaa

2. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria humppaa tanssit illassa?

- a) tanssiväen paljous
- b) muu yleisö tanssipaikalla
- c) tanssittajien/ tanssittettavien määrä
- d) sää
- e) ei mikään
- f) joku muu, mikä?

2.1. Tanssin humppaa...

- a) perinteisellä askeleella ("hyppyhumppa", 123 askelta)
- b) kävely-/kuviohumppana
- c) sekoittamalla yllämainittuja
- d) buggina
- e) jonain muuna, minä?

2.1. Vaihteleeke humppatyylisi...

- a) parin mukaan
- b) musiikin mukaan
- c) tanssipaikan mukaan
- d) jonkun muun syyn vuoksi, minkä?

3. Haluaisitko kuulla illan aikana enemmän humppaa?

- a) kyllä
- b) ei
- c) silloin tällöin

3.1. Käytkö koskaan pyytämässä orkesterilta lisää humppaa?

- a) kyllä
- b) ei

4. Kuvaile humppaa muutamalla sanalla, esimerkiksi mielikuvoin tai adjektiivein.

5. Miksi ihmisten tulisi tanssia humppaa?

CHA CHA

1. Tanssin lavatanssi-illan aikana cha chata...

- a) joka kerta
- b) ainakin kerran illassa
- c) en ollenkaan

1.1. Tanssin cha chata yleensä..

- a) vastakkaisen sukupuolen kanssa
- b) samaa sukupuolta olevan kanssa
- c) sekä naisten että miesten kanssa

1.2. Miksi et tanssi cha chata (vastaa jos olet vastannut c kysymykseen 1)?

- a) cha chata ei tule tarpeeksi
- b) en välitä cha chasta
- c) cha chan tanssijoita on vähän
- d) en osaa tanssia cha chata
- e) joku muu syy, mikä?

1.3. Miksi tanssit cha chata (vastaa jos olet vastannut a tai b kysymykseen 1)?

- a) nautin cha chan tanssimisesta
- b) cha cha kuuluu perinteisiin
- d) haluan tanssia illan aikana monipuolisesti
- e) joku muu syy, mikä?

1.4. Valitse sinua ja cha chata parhaiten kuvaava määre

- a) Rakastan cha chata
- b) Pidän cha chasta
- c) Menettelee silloin tällöin
- d) En välitä cha chasta
- e) Vihaan cha chata

2. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria cha chata tanssit illassa?

- a) tanssiväen paljous
- b) muu yleisö tanssipaikalla
- c) tanssittajien/ tanssittettavien määrä
- d) sää
- e) ei mikään
- f) joku muu, mikä?

2.1. Pyrin tanssimaan cha chan chasse-askeleen iskuille...

- a) 4&1
- b) 3&4
- c) 2&3
- d) 1&2

2.2. Vaihteleeke cha chan tanssimisen tyylisi...

- a) parin mukaan; eri rytmityksellä tanssiminen
- b) musiikin mukaan
- c) tanssipaikan mukaan
- d) jonkun muun syyn vuoksi, minkä?

2.3. Cha chata pitäisi tanssia...

- a) kokonaisvaltaisemmin vartalonliikkeillä
- b) muutamalla kuvioilla, ilman suurempia kikkailuja
- c) monipuolisemmin rytmitystä varioimalla
- d) ei väliä minulle, kunhan tanssitaan

3. Haluaisitko kuulla illan aikana enemmän cha chata?

- a) kyllä
- b) ei
- c) silloin tällöin

3.1. Käytkö koskaan pyytämässä orkesterilta lisää cha chata?

- a) kyllä
- b) ei

4. Kuvaile cha chata muutamalla sanalla, esimerkiksi mielikuvin tai adjektiivein.

5. Miksi ihmisten tulisi tanssia cha chata?

Suurkiitokset näkemästäsi vaivannäöstä!!

Jos sinulle jäi vielä jotain mielen päälle yllämainittujen lajien suhteen, kerrothan ne minulle:

Muusikoiden kysely - kesä 2012

*Oletuksena:

Lavatanssi-illan keikka, settejä 3x45min, ei toista bändiä soittamassa

Valitse vaihtoehdoista paras vastaus lihavoimalla teksti. Pyri valitsemaan vaan yksi vastaus, mutta vaikeuden keskellä, valitse enemmän. Vastauksista kyllä ja ei, valitse vain toinen. Jokaiseen kysymykseen on vastattava!

Orkesterin/bändin nimi:

Yleiset kysymykset:

1. Mihin seuraavista ryhmistä valtaosa tansseissa kävijöistä mielestänne sijoittuu?

- a) ainoastaan tanssinharrastajia
- b) faneja ja tanssinharrastajia
- c) ainoastaan faneja
- d) joitain muita, mitä?

2. Onko tanssinharrastajien määrässä tapahtunut muutoksia viimeisen 5 vuoden aikana?

- a) harrastajia on enemmän
- b) harrastajia on vähemmän
- c) harrastajien määrä on pysynyt samana

3. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria tiettyä lajia soitatte illassa?

- a) soittolista suunniteltu etukäteen monipuoliseksi
- b) yleisön tunnelma muokkaa soittolistaa illan aikana
- c) valitsemme soittolistalle musiikkia, joista tulee bändin jäsenille hyvä fiilis
- d) jokin muu syy, mikä?

TANGO

1. Soitatteko lavatanssi-illan aikana tangoa?

- a) kyllä
- b) ei

1.1. Kuinka monta paria tangoa soitatte illan aikana?

- a) 1
- b) 2-3
- c) 4 tai useammat
- d) ei yhtään

1.2. Miksi ette soita tangoja (vastaa jos olet vastannut ei kysymykseen 1)?

- a) tango ei ole tyylistämme musiikkia
- b) kohdeyleisömme ei välitä tangoista
- c) emme pidä setissämme kovin monia tangoja
- d) tangoa tanssitaan/ halutaan kuulla vähän
- e) joku muu syy, mikä?

1.3. Miksi soitatte tangoja (vastaa jos olet vastannut kyllä kysymykseen 1)?

- a) nautimme tangojen soittamisesta
- b) tango kuuluu perinteisiin
- c) tanssiyleisö haluaa kuulla tangoja
- d) joku muu syy, mikä?

2. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria soitatte illassa?

- a) yleisö
- b) paikka
- c) orkesterin tunnelma
- d) ei mikään
- e) joku muu, mikä?

3. Pyytääkö yleisö illan aikana enemmän tangoja soitettavaksi?

- a) kyllä
- b) ei
- c) silloin tällöin

3.1. Lisäättekö illan aikana setteihinne tangoja, jos teiltä pyydetään?

- a) kyllä
- b) ei

4. Kuvaile tangoa muutamalla sanalla, esimerkiksi mitä tulee mieleen tai adjektiivein.

5. Miksi ihmisten tulisi tanssia tangoa?

HUMPPA

1. Soitatteko lavatanssi-illan aikana humppaa?

- a) kyllä
- b) ei

1.1. Kuinka monta paria humppaa soitatte illan aikana?

- a) 1
- b) 2-3
- c) 4 tai useammat
- d) ei yhtään

1.2. Miksi ette soita humppaa (vastaa vain jos olet vastannut ei kysymykseen 1)?

- a) humppa ei ole tyylistämme musiikkia
- b) kohdeyleisömme ei välitä humpasta
- c) emme pidä setissämme kovin montaa humppaparia
- d) humppaa tanssitaan/ halutaan kuulla vähän
- e) joku muu syy, mikä?

1.3. Miksi soitatte humppaa (vastaa jos olet vastannut kyllä kysymykseen 1)?

- a) nautimme humpan soittamisesta
- b) humppa kuuluu perinteisiin
- c) tanssiyleisö haluaa kuulla humppaa
- d) joku muu syy, mikä?

2. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria humppaa soitatte illassa?

- a) yleisö
- b) paikka
- c) orkesterin tunnelma
- d) ei mikään
- e) joku muu, mikä?

3. Pyytääkö yleisö illan aikana enemmän humppaa soitettavaksi?

- a) kyllä
- b) ei
- c) silloin tällöin

3.1. Lisäättekö illan aikana setteihinne humppaa, jos teiltä pyydetään?

- a) kyllä
- b) ei

4. Kuvaile humppaa muutamalla sanalla, esimerkiksi mielikuvoin tai adjektiivein.

5. Miksi ihmisten tulisi tanssia humppaa?

CHA CHA

1. Soitatteko lavatanssi-illan aikana cha cha:ta?

- a) kyllä
- b) ei

1.1. Kuinka monta paria cha cha:ta soitatte illan aikana?

- a) 1
- b) 2-3
- c) 4 tai useammat
- d) ei yhtään

1.2. Miksi ette soita cha cha:ta (vastaa jos olet vastannut ei kysymykseen 1)?

- a) cha cha ei ole tyylistämme musiikkia
- b) kohdeyleisömme ei välitä cha cha:sta
- c) emme pidä setissämme kovin montaa cha cha -paria
- d) cha cha:ta tanssitaan/ halutaan kuulla vähän
- e) joku muu syy, mikä?

1.3. Miksi soitatte cha cha:ta? (vastaa jos olet vastannut kyllä kysymykseen 1)?

- a) nautimme cha chan soittamisesta
- b) kohdeyleisömme välittää cha cha:sta
- c) cha cha kuuluu perinteisiin
- d) tanssiyleisö haluaa kuulla cha cha:ta
- e) joku muu syy, mikä?

2. Mikä vaikuttaa siihen, kuinka monta paria cha cha:ta soitatte illassa?

- a) yleisö
- b) paikka
- c) orkesterin tunnelma
- d) ei mikään
- e) joku muu, mikä?

3. Pyytääkö yleisö illan aikana enemmän cha cha:ta soitettavaksi?

- a) kyllä
- b) ei
- c) silloin tällöin

3.1. Lisäättekö illan aikana setteihinne cha cha:ta, jos teiltä pyydetään?

- a) kyllä
- b) ei

4. Kuvaile cha cha:ta muutamalla sanalla, esimerkiksi mitä tulee mieleen tai adjektiivein.

5. Miksi ihmisten tulisi tanssia cha cha:ta?

Suuret kiitokset vaivannäöstänne!

Jos jokin jäi vielä mielen päälle liittyen yllämainittuihin kysymyksiin/lajeihin liittyen, kerrothan ne minulle: